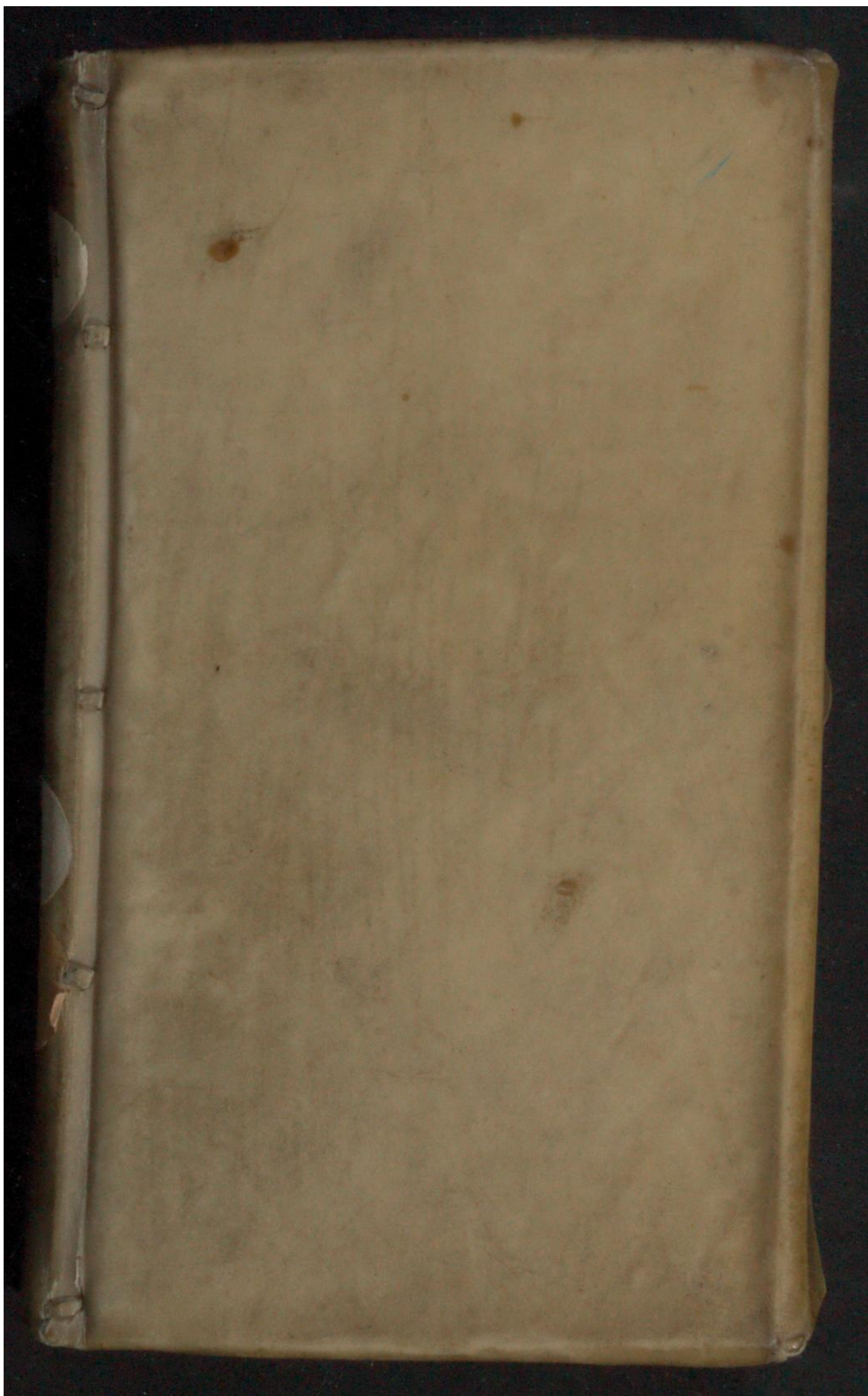
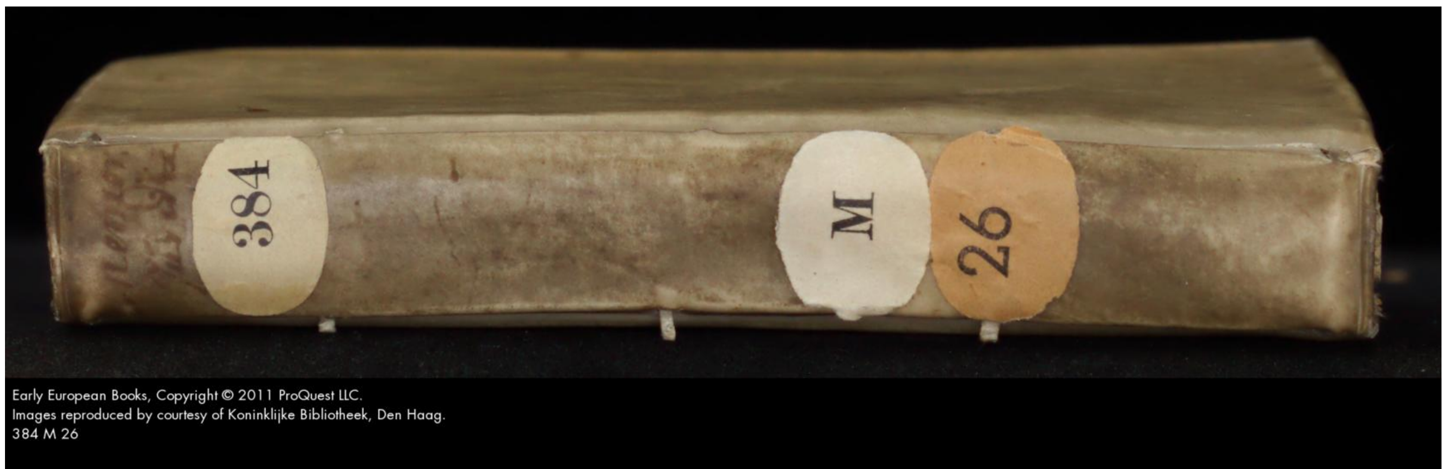
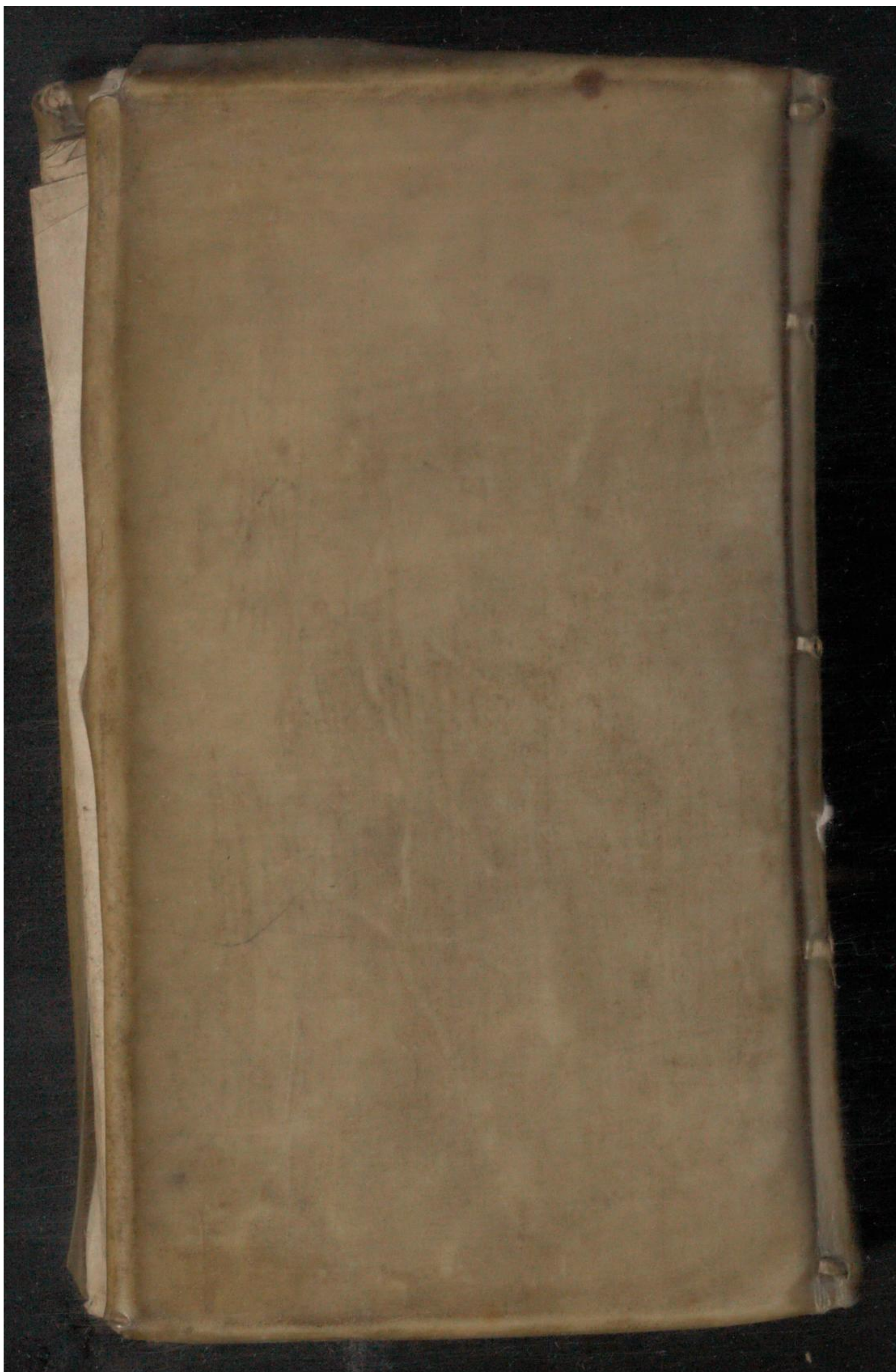
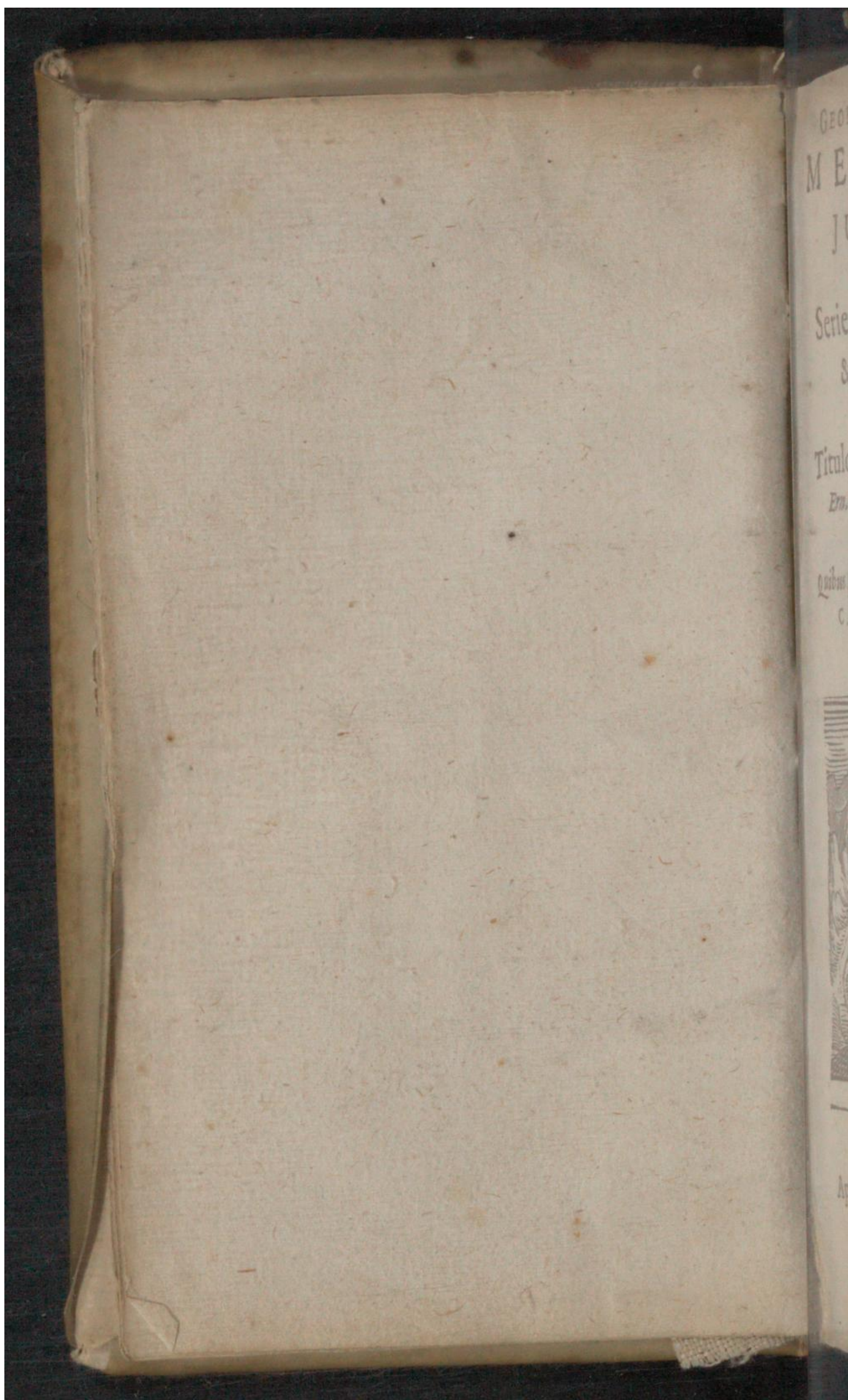

384
M
26

GEORG. BRUCKSULBERGII

MEMORIALE JURIDICUM;

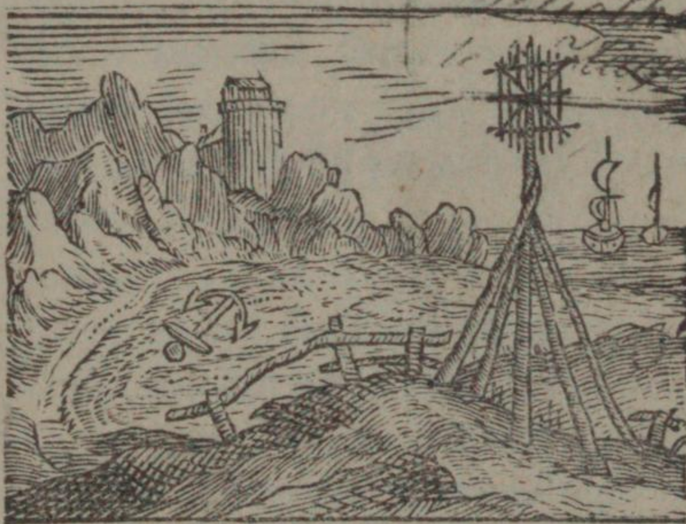
ID EST,

Series nexusque Librorum & Titulorum Juris Romani.

ITEM

Titulorum Legumque selectiarum, *Ern. Cothmanno* & *Præside Nicolao Everhardo* collectoribus.

Quibus postremò accedit INDEX RUBRICARUM *seu* TITULORUM *Iuris universi*.

INTELLIGENTIBUS.

LUGDUNI BATAVORUM,
Apud DANIELEM & ABRAHAMUM GAASBEECK. Anno 1657.

TY

AD L

S

Georg
ſum
veni
viâ l
mari
colloca
perpe
ceſſe
sis
gali
recu
tilita
ricin

TYPOGRAPHI AD LEGALIS SCIENTIÆ STVDIOSUM.

CVM *ante dies non ita multos oblatum nobis esset* Memoriale *hoc* Juridicum, *auctore* Georg. Bruckſulbergio, *cui propoſitum inprimis fuit cupidam legum juventutem juvare facili & compendioſâ viâ libros Tituloſque univerſi Juris Romani inveniendi, & quo ſinguli ordine collocati, ſine labore cognoſcendi, nè perpetuò ad Indicem recurrere ſit neceſſe: nihil prius in votis fuit, quam ut in gratiam Tironum, apud nos huic legali ſtudio operam dantium, typis noſtris recuſus omnium manibus tereretur. Vtilitatem non deprædicamus; eam experietur, quiſquis in hac arte inveſtigandi*

cognoſcendique libros ac titulos ſe exercuerit, ubi didicerit, quam aptè ſingulæ partes, liber libro, titulus titulo cohæreant.

Adjunximus, qui dicto Memoriali *nectebantur, verſus aliquot, quibus Codicis Iuſtinianeì Rubricæ ferè omnes indigetantur & comprehenduntur: item* Leges memoriales, *collectore* Ern. Cothmanno *auctore: hiſque inſuper adjecimus* Leges ſelectiores Everardi Præſidis. *Et ne quid deeſſet, damus hîc quoque* Indicem *abſolutum* Titulorum *ſive* Rubricarum Iuris univerſi, *Pontificij ac Cæſarei, quem quiſque ſemper ad manum habere poſſit, ſi fortè Memoriale nondum ita familiare illi ſit, ut aliter Legem oblatam indagare & invenire queat. Vale, cupide Legum ſtudioſe, & laborem atque induſtriam hanc noſtram boni conſule.*

MEMO-

MEMORIALE JURIDICUM

Pandectarum, seu Digestorum.

PANDECTARVM nomen Græcum à πᾶν totum, & δέχομαι; DIGESTORVM Latinum est. Illud à materia, quod disputationes veterum J. C. quæ quidem usum in præsentiarum habeant, hic liber contineat omnes, *l. 2. §. quod cœlesti. C. De vet. jure enuclean.* Hoc à forma, & digestione, quod in ijs omne jus antiquum digestum sit.

Vulgò dividitur opus hoc Digestorum seu Pandectarum in partes tres, Digestum *Vetus*, *Infortiatum* & *Novum*. Quæ quidem distinctio, quamvis neque à Justiniano Imp. profecta, neque admodum apta aut concinna sit, commodioris tamen usus gratiâ recipi potest. Nominum ratio, maximè *Infortiati* incerta est, nè dicam barbara & solœca.

Alias duplex divisio est: alia Inartificialis, in quinquaginta libros æqualiter distributa: alia Artificialis, in partes septem, ad

numerorum naturam & harmoniam, non perperam, respectu habito. Numerus namque Septenarius, secundum Macrobium, perfectioni dicatus. Ad memoriæ subsidium, quid singulæ Partes contineant, & quot libris constent, hi versus docebunt.

Quinquaginta libros Pandectis Iustinianus,
Septenasque dedit Partes. Pars prima quaternis
Πρῶτα libris claudit: septem altera contitinet in rem
Iudicia: octonis dat credita tertia: quarta
Pignoribus dotes, connubia, tutelasque
Iungit, & bis libros totidem implet: quinta novenis
Testamenta aperit: sextam possessio ducit,
Octonisque libris: senos pars ultima volvit,
Instituens stipulatores, & crimina tractans.

PARS I.

In libros divisa est quatuor, qui Græcè τὰ πρῶτα appellantur, id est, primaria quædam, & velut, principia. Quia prout hi libri nihil ante se habent, ita sequentibus intelligendis, tamquam sua principia conclusionibus, sunt necessarij.

METHODVS
in librum primum.

PRimis quatuor Titulis copiosissimè divina juris principia; tribus proximis, hominum

minum ſtatus, tam abſolutus quam reſpectivus; unico autem, qui eſt Titulus VIII. rerum exordia, tamquam dicendorum baſes, continuò ſunt tradita. Finalibus, poſt privatarum perſonarum ſtatum & œconomicam poteſtatem, mutabiles Magiſtratus & politica poteſtas (primus perſonarum progreſſus) ordinatur. Omnes, ad juvandam memoriam, ſubjectis continentur verſibus.

1 2 3
Ius & origo *patent*, Leges *quoque parte priori*.
4 5 6 7
Conſtituit, ſtatus, *ac* alienus adoptat &
8
eſt res.
9 10 11
Datque Senatores, Conſul, Prætorius
12
urbis.
13 14 15
Sunt Quæſtor, Prætor, Vigilum præfectus *habendi*.
16
Officium *pariter* Proconſulis *utile noſcas*.
17 18 19
Vult his Auguſti Præſes, vel Cæſaris *addi*.
20 21 22
Cenſor Alexandri: jus mandat, & adſidet *indè*.

Titulus 1. est De justitia & Jure. 2. De origine Juris, &c. 3. De legibus, &c. 4. De constitutionibus Principum. 5. De statu hominum. 6. De his, qui sui, vel alieni juris sunt. 7. De adoptionibus, &c. 8. De divisione rerum, & qualitate. 9. De Senatoribus, 10. De officio Consulis. 11. De officio Præfecti prætorio. 12. De officio Præfecti urbi. 13. De officio Quæstoris. 14. De officio Prætorum. 15. De officio Prœfecti vigilum. 16. De officio Proconsulis, &c. 17. De officio Præfecti Augustalis. 18 De officio Præsidis. 19. De officio Procuratoris Cæsaris, &c. 20. De officio Iuridici. 21. De officio ejus, cui mandata est jurisdictio. 22. De officio adsessorum.

IN LIBR. II.

Expositis libro superiore generibus omnibus & officiis magistratuum, instituitur tractatus de eorum jurisdictione, & ad eam pertinentibus libri hujus tribus prioribus Titulis. Nimirum De Iurisdictione, & ejus præparatione, tum circa judicem, tum circa litigantes, quo pacto scilicet judicia apud magistratum instituantur per in jus vocationem, editionemque actionis. Quandoque verò reus cum adversario suo, etiam viso libello, paciscitur, vel transigit, hinc duo postremi subjecti Tituli. Rubricæ ejusmodi.

1 2
Eſt juriſdictio *jus* ſtatuens, *Parte ſecunda.*
3 4 5
Si quis, dicens *jus*, vocat in jus, non jerit, *tunc*
6
Iuſsit lex, ut eant, qui ſunt in jure vocati.
7 8
Eximat hos nemo, quos *leges* ſat dare cogunt.
9 10 11
Si noxalis agat, per quem fit cautio ſiſti.
12 13 14 15
Feriat, edendo, pactum, *ſi* tranſigat *ullus.*

Titulus. 1. De juriſdictione. 2. Quod quiſque juris in alium ſtatuerit, &c. 3. Si quis jus dicenti non obtemperaverit, 4. De in jus vocando. 5. Si quis in jus vocatus non jerit, &c. 6. In jus vocati ut eant, &c. 7. Ne quis eum, qui in jus vacabitur, vi eximat. 8. Qui ſatiſdare cogantur, &c 9. Si ex noxali cauſa agatur, &c. 10. De eo, per quem actum erit, &c. 11. Si qui cautionibus in judicio ſiſtendi cauſa, &c. 12. De feriis, &c. 13. De edendo. 14. De pactis. 15. De tranſactionibus.

IN LIBR. III.

In præcedenti, de Iudice, Actore & Reo, in quibus judicium fundatur, dictum eſt: hoc de perſonis acceſſorijs, quò earum ope & conſilio judicia, & dignius, & commo-

dius exerceantur, *l. 1. ff. De postul. l. 1.* §. 2. *ff.* De *procurat* agitur. Elenchus Rubricarum hic est.

1 2 3 4
Postulat, infamat, procurat, nomine
terna.

5 6
Gesta negotia *sunt his*, *atque* calumnia
juncta.

Tit. 1. De postulando. 2. De his, qui notantur infamia. 3 De procuratoribus, & defensoribus. 4. Quod cujusque universitatis nomine, &c. 5. De negotijs gestis. 6. De calumniatoribus.

IN LIBR. IV.

Restitutiones variæ, adversus multiplices captiones, conceduntur. Arbitria, quibus judices exonerantur, declarantur. Postremò, nautæ, caupones, stabularij, quò securiùs viatores, maximè litigaturi, recipiantur, à Prætore coercentur. Vnde.

1 2 3
Restituit *quarta.* metus, & dolus, &
4
minor *hic sunt.*

5 6 7 8
Deminuit, major, alienat, & arbiter *hinc*
est.

9
Nautæ, caupones, stabularius abdita
reddant.

Tit.

Tit. 1. De integrum restitutionibus. 2. Quod metus caussa. 3. De dolo malo. 4. De minoribus 25. annis. 5. De capite minutis. 6. Ex quibus caussis majores 25. annis, &c. 7. De alienatione, judicii mutandi caussa, facta. 8. De receptis, qui arbitrium receperunt, &c. 9. Nautæ, caupones, stabularij, ut recepta restituant.

PARS II.

De Iudiciis, *in quibus plena causæ requiritur cognitio, tractat; septemque libros à quinto ad finem undecimi, continet.*

IN LIBR. V.

Postquam Parte præcedenti, in ipsis judiciorum præludijs, de actionis editione, dictum: hoc libro, præcipuè Titulo primo, de utriusque cognitione, ut gradus deinceps in ipsa fiat judicia, dicere occipit. Hunc variæ, secundùm modos varios, in rem actiones universales sequuntur; hoc ordine:

1 Iudicijs *quarta* : 2 exhæres quæritur,
3 petit hæres.
4 Si pars hæredis, 5 *si* possessoria poscat,

6

Jungas hæredem fideicommiſſa petentem.

Tit. 1. De judicijs, &c. 2. De inofficioſo teſtamento. 3. De hæreditatis petitione. 4. Si pars hæreditatis petatur. 5. De poſſeſſoria hæreditatis petitione. 6. De fideicommiſſaria hæreditatis petitione.

IN LIBR. VI.

Singularum rerum petitiones exponit. Pro rerum autem ordine facilius accipiendo, ſciendum eſt, *Res* in corporales & incorporales diuidi. In corporalibus, quoniam triplex conſideratur dominium, directum, quaſi dominium, & utile, ideò ſecundum hæc membra tria, tres hoc in libro enodantur actiones.

1 2

Vindicat & *ſexta tractans* de Publiciana.

3

Vectigalis ager,ſeu emphyteuticus *hic eſt.*

Tit. 1. De rei vindicatione. 2. De Publiciana in rem actione. 3. Si ager vectigalis, id eſt, emphyteuticarius petatur.

IN LIBR. VII.

Incorporalium aliæ ſunt ſervitutes perſonales, aliæ reales ſeu prædiales. Illæ, puta uſusfructus, uſus & habitatio, his con-

continentur mnemonicis.

1 2
Dans uſumfructum *pars ſeptima*, creſcere,
3
cedit.

4 5 6
Amittatur: res, quæ conſumenda. petatur.
7 8 9
Dat ſervis operas habitatio, ſi cavet utens.

Tit. 2. De uſufructu, &c. 2. De uſufructu adcreſcendo. 3. Quando dies uſusfructus legati cedat. 4. Quibus modis uſusfructus, vel uſus amittatur. 5. De uſufructu earum rerum, quæ uſu conſumuntur, vel minuuntur. 6. Si uſusfructus petatur, &c. 7. De operis ſervorum. 8. De uſu, & habitatione. 9. Vſufructuarius quemadmodum caveat.

IN LIBR. VIII.

Iſtæ, videlicet reales, ſunt urbanæ, aut ruſticæ, hocce libro & ordine collocatæ.

1
Vtere ſervitiis, *octava parte locatis.*
2 3 4
Prædia *dant* urbes & rus, communia
multis.

5 6
Ni mihi ſervitium *bene* vindico, perdere
poſſum.

Tit. 1. De ſervitutibus. 2. De ſervitutibus prædiorum urbanorum.

3. De ſervitutibus prædiorum ruſtico-
rum, 4. Communia prædiorum, &c. 5. Si
ſervitus vindicetur, &c. 6. Quemadmo-
dum ſervitutes amittantur.

IN LIBR. IX.

Damnorum actiones, veluti Pauperies, Aquilia, dejectum vel effuſum, ſervorum noxæ, quæ rebus inferuntur noſtris, proponuntur. Licet ex delicto naſcantur, & ſic perſonales ſint, quia tamen rerum damna perſequuntur, meritò antecedentibus ſunt connexæ.

[1] Quadrupedem *dat nona*, *ſed* [2] Aquiliam *quoque legem.*

[3] Effundunt *multi*, multis datur [4] actio *noxæ.*

Tit. 1. Si quadrupes pauperiem feciſſe dicatur. 2. Ad legem Aquiliam. 3. De his, qui effuderunt, vel dejecerunt. 4. De noxa- ibus actionibus.

IN LIBR. X.

Poſt merè reales, perſonales, & eis conjunctas actiones, mixtæ diviſoriæ hoc loco exiſtunt reſervatæ His actio ad exhibendum, perſonalis, in rem ſcripta, *l. 3. §. eſt autem perſonalis. 3. cum §, ſeq. ff. Ad exhib.* appenſa. Quamvis ea rei vindicationis ſit

præ-

præparatoria, quia tamen in aliis quoque, de quibus actum, locum habet, hucuſque dilata fuit.

1 2
In decima fines regis, *at* erciſcere *fas eſt.*
3
Diviſis *tandem* communibus, exhi-
4
beamus.

Tit. 1. Finium regundorum. 2. Familiæ erciſcundæ. 3. Communi dividundo. 4. Ad exhibendum.

IN LIBR. XI.

Præfatorum ſupplementum & acceſſio eſt. Titulus primus Titulum de Judiciis: ſecundus, itemque ſextus, ſupradictas actiones mixtas; tres proximi, damna ſpectant. Poſt res verò prophanas, duo ſubjiciuntur Tituli de religioſis.

1 2
Vndecimâ judex interrogat: itur ad ipſum.

3 4 5
Servos corrumpunt, fugitivos, alea,
6
menſor.

7 8
Funera *cum* ſumptu *debes* inferre ſepulchro.

Tit. 1. De interrogationibus in jure faciendis.

ciendis, &c. 2. De quibus rebus ad eundem judicem eatur. 3. De servo corrupto. 4. De fugitivis. 5. De aleatoribus. 6. Si mensor falsum modum dixerit. 7. De religiosis & sumptibus funerum, &c. 8. De mortuo inferendo, & sepulchro ædificando.

PARS III.

Octo habet libros; appellatur universali appellatione, De rebus creditis *sicut præcedens*, De judiciis.

IN LIBR. XII.

Obligationes hic simul cum actionibus ambulantes, in suas partes, quæ ex suis colliguntur titulis, partiendæ sunt. Actiones pariter, juxta orationis ligatæ præscriptum, enumerandæ.

1 2 3
Res credit, jurans, in litem, *pars duodena*.

4 5
Condico ob causam: *cui* turpis causa *supersit*.

6 7
Ac indebita, *si sint*, condices sine causâ.

Tit. 1, De rebus creditis, &c. 2. De jurejurando, &c. 3. De in litem jurando. 3. De condictione causa data, causa non secuta. 5. De condictione ob turpem, vel injustam

justam causam. 6. De condictione indebiti. 7. De condictione sine causa.

IN LIBR. XIII.

Absolutis condictionibus ordinariis, quædam irregulares traduntur. Obligationibus principalibus alia generalis accessoria, videlicet de constituta pecunia, subjicitur. Actiones, tam directæ quàm contrariæ, Commodati & Pignoratitia (quæ re contrahuntur etiam) hunc librum terminant.

1 2

Tredecimam furti *&* legis condictio *tangit.*

3 4 5

Tritica *dant* loca certa, statuta pecunia *si sit.*

6 7

Commoda *cum reliquis dabit* actio pignoris *ampla.*

Tit. 1. De condictione furtiva 2. De condictione ex lege. 3. De condictione triticaria. 4. De eo, quod certo loco dari oportet. 5. De pecunia constituta. 6. Commodati, vel contrà. 7. De pignoratitia actione, vel contrà.

Duobus libris sequentibus, actiones sunt digestæ, quibus eorum, qui in nostra sunt potestate, dominica vel patria, convenimur nomine.

IN LIBR. XIV.

HOc, pro negotiatione maritima, terrestri, item peculiari, proponuntur. Tituli Ultimi duo de proprio quodam filiorum familiarum edisserunt jure:

1 2 3
Exercet jactum: *bis septima*, & institor
hic est.

4 5
Actio, *quæ* tribuit, *patet*, *ac* aliena potestas.

6
Ne dentur natis, Macedonia lex *vetat*
ipsa.

Tit. 1. De exercitoria actione. 2. De lege Rhodia de jactu. 3. De institoria actione. 4. De tributoria actione. 5. Quod cum eo, qui in aliena potestate est, negotium gestum esse dicetur. 6. De Senatus-consulto Macedoniano.

IN LIBR. XV.

Hujus verò Tituli omnes, tam servis, quam filiisfamilias sunt communes:

1
In decima quinta describo peculium &
2
annum.

Post

3 4
Post de in rem verso quod jussu *jungere*
fas est.

Tit. 1. De peculio. 2. Quando de peculio actio annalis est. 3. De in rem verso. 4. Quod jussu.

IN LIBR. XVI.

Expedito jure singulari filiorumfamilias; jus singulare, de fœminarum intercessionibus adjicitur. Rubrica, de compensationibus, depositi titulum, propter depositi privilegium, cui compensatio objici nequit, *l. fin. C. de compensat.* antecedit.

1
In sexta decima mulier lex Vellejana.

2 3
Compensare *vetans leges si* depositum
sit.

Tit. 1. Ad Senatus consultum Vellejanum. 2. De compensationibus. 3. Depositi vel contra.

IN LIBR. XVII.

Hactenus obligationes, quæ re contrahuntur: Restant illæ, quæ consensu; inter quas, ob fidei excellentiam, Mandatum & Societas præmittuntur.

Septima

4 2
Septima post decimam, mandatum. pro so-
cio *dat.*

Tit. 1. Mandati. 2. Pro socio.

IN LIBR. XVIII.

Pluribus, tertia species, frequentissimus ille & usu quotidianus Emptionis & Venditionis contractus, juxta subjectorum seriem, disponitur:

1 2
Octava decima tibi vendo, diem adji-
ciendo.

3 4 5
Committens. hæres vendit. rescindo. pe-
6
riclum.

7
His exportandos *debes adjungere* servos.

Tit. 1. De contrahenda emptione, &c. 2. De in diem addictione. 3. De lege commissoria. 4. De hæreditate, vel actione vendita. 5. De rescindenda venditione, &c. 6. De periculo, & commodo rei venditæ. 7. De servis exportandis.

IN LIBR. XIX.

Actiones empti & venditi, ex prædicto contractu descendentes, hic liber primum. Deinde, quartam speciem locationem & con-

condictionem. Tertiò, contractibus explicatis nominatis, innominatos: veluti, cum res æstimata vendenda datur; cum species ad speciem permutatur, continet. Postremò varios contractus innominatos, ex quibus speciales vel generales in factum, & præscriptis verbis oriuntur actiones, declarat methodo tali.

1 Emptum *post decimam nona* 2 locat. 3 æstimat *actor*

4 Res permutatas. 5 præscriptis *addito* Verbis.

Tit. 1. De actionibus empti & venditi. 2. Locati, conducti. 3. De æstimatoria. 4. De rerum permutatione. 5. De præscriptis verbis; &c.

PARS IV.

Octo suscipiens libros, totius compositionis ὄμφαλος *seu umbilicus existit. Vnde, ut inter tres præcedentes, & tres sequentes medius est: sic ea quoque quæ mediæ sunt cognitionis, continet. Primi tres libri, & ad judicia, & ad res creditas, referuntur. Tres sequentes, nuptias, ex quibus consanguinitates & affinitates descendunt, quarumque intuitu, hæreditatum per gradus fit delatio, præponunt. Duo reliqui tutorum & curatorum potestatem explanant, Hæc*

partim

partim est privata, ut parentum & dominorum, partim publica, sicut alia munera, de quibus infra.

IN LIBR. XX,

Hic liber singularis, ad formulam hypothecariam, in sex partitus est titulos, hoc stylo ligatos:

1
Pignora *pars vicena tibi dabit ac* hypothecas.
2 3
Post pignus tacitum. *sunt* quæ res, qui
4
potiores.
5 6
Distrahitur pignus, *tandem quoque* solvitur *illud.*

Tit. 1. De pignoribus, & hypothecis, &c. 2. In quibus causis pignus, vel hypotheca tacitè contrahitur. 3. Quæ res pignori, vel hypothecæ datæ, obligari non possunt. 4. Qui potiores in pignore, vel hypotheca habeantur, &c. 5. De distractione pignorum, &c. 6. Quibus modis pignus vel hypotheca solvitur.

IN LIBR. XXI.

Cùm vitia rerum creditarum, præcipuè emptarum, arguuntur, de ædilitio edicto, red-

redhibitoria actione, & quantò minoris, Item contra venditorem de evictione, quando tertius aliquis, rem emptam ab emptore per judicem recuperat, evincitque, agitur. At venditori evincere volenti exceptio rei venditæ & traditæ opponitur.

1
Edictum ædilis *tractat vicesima prima.*

2 3
Evincam. Si res, quæ venditur, excipiatur.

Tit. 1. De ædilitio edicto, & redhibitione, & quanti minoris. 2. De evictionibus, &c. 3. De exceptione rei venditæ & traditæ.

IN LIBR. XXII.

Liber hic hucusque propterea asservatus, siquidem utrique parti præcedenti communis est, ubi frequens est quæstio de accessionibus, veluti de usuris & fructibus & causis.

1 2 3
Usuras, fœnusque, probat, *vicena secunda.*

4 5 6
Instruit, & testes *simul* ignorantia duplex.

Tit. 1. De usuris, &c. 2. De nautico fœnore, 3. De probationibus, &c. 4. De fide instrumentorum, &c. 5. De testibus, 6. De juris & facti ignorantia.

IN LIBR. XXIII.

Liber hic primus eſt hujus tomi partis ſecundæ, quæ à Juſtiniano, *Volumen tripartitum de dotibus*, appellata, ſequentibus compoſitis rubricis. Et quia dos non eſt ſine matrimonio ejuſque causâ dotes conſtituuntur, hinc de eo ſubiicitur, & negotiis ad illud pertinentibus.

De ſponſalibus[1] & ritu[2] *docet ante ſuprema.*

Jus[3], pactum[4], fundus[5] dotalis *jungitur iſtis.*

Tit. 1. De ſponſalibus, 2. De ritu nuptiarum, 3. De jure dotium, 4. De pactis dotalibus. 5. De fundo dotali.

IN LIBR. XXIV.

Alter hic eſt, qui & ultimus Digeſti veteris, quod ſequens innuit carmen.

Vltima conjugibus[1] donat, divortia[2] *tangens.*

Quando conjugio dos eſt repetenda[3] ſoluto.

Tit. 1. De donationibus inter virum & uxorem, 2. De divortiis, & repudiis, 3. Soluto matrimonio dos quemadmodum petatur.

IN LIBR. XXV.

Tertius, qui initium eſt Digeſti infortiati, tractat de retentionibus ſeu reputationibus, quæ dotis repetitioni apponi ſolent. Quò referuntur impenſæ in res dotales factæ, res amotæ, liberi; & his concluſus eſt Titulis:

1 2
Impenſas dotis, res amotas, *dabo primæ.*
3 4
Agnoſco, ventrem, ventris *quoque* nomine
5
mitto.
6
Nomine ſi ventris mulier, de con-
7
cubitu *fit.*

Tit. 1. De impenſis in res dotales factis, 2. De actione rerum amotarum, 3. De agnoſcendis, & alendis liberis, &c. 4. De inſpiciendo ventre, &c. 5. Si ventris nomine mulier in poſſeſſione, calumniæ cauſa, eſſe dicatur, 7. De concubinis.

IN LIBR. XXVI.

Partis eſt tertiæ exordium, geminum volumen de Titulis & curationibus complectens. Cum ſuperiùs de matrimoniis ſit dictum, ex quibus ſoboles procreata plerum-

que parentibus orbata relinquitur, rectissimè hic locus postulat, ut eisdem tutores & curatores constituantur. Spectat autem tutelæ vel curationis gestio ad quasi contractus, de quibus rectè sequitur post judicia, quæ ex contractibus dantur.

1 2
Dat *tibi* tutelas, *etiam* testando *secunda.*

3 4 5
De confirmanda, de legitimis, dare possunt.

6
Tutores *videas hic*, qui petat, *atque* mi-

7
nistret.

8 9 10
Author, & ex facto, de suspectis *sociabant.*

Tit. De tutelis, 2. De testamentaria tutela, 3. De confirmando tutore, vel curatore, 4. De legitimis tutoribus, 5. De tutoribus & curatoribus datis ab his, qui jus dandi habent, & qui, & in quibus causis specialiter dari possunt, 6. Qui petant tutores, &c. 7. De administratione & periculo tutorum, &c. 8. De authoritate, & consensu tutorum & curatorum, 9. Quando ex facto tutoris, &c. 10. De suspectis tutoribus, &c.

IN LIBR. XXVII.

Constare hunc totidem, quot præcedens, Titulis, ex suppositis liquet. Qui ferè, exceptis duobus prioribus, ad actiones pupillares pertinent.

1 2 3
Excusat *pars terna*, *hinc* educat, *&* rationes.

4 5 6 7
Utile, pro tutore gerit, falsus *quoque* mandat.

8 9
Atque magistratus tenet, *&* de rebus eorum.

10
Iura dari *suadent* curatorem furioso.

Tit. 1. De excusationibus, 2. Ubi pupillus educari, &c. 3. De tutelis & rationibus distrahendis, &c. 4. De contraria tutelæ, & utili actione, 5. De eo, qui pro tutore, prove curatore negotia gessit, 6. Quod falso tutore, negotia gestum esse dic. &c. 7. De fidejussoribus, mandatoribus, &c. 8. De magistratibus conveniendis, 9. De rebus eorum, qui sub tutela, vel cura sunt, &c. 10. De curatoribus furioso, & aliis extra minores dandis.

PARS V.

Expeditis viventium actibus, actuum morientium congruè in novem libris, in tres compositiones divisis, fit disquisitio. Nam tota hæc quinta pars pertinet ad succeßionem ex testamento.

IN LIB. XXVIII.

PRima pars est duobus circumscripta libris. Prior, de paganorum testamentis, eorumque solemnitatibus; in octo infrà collocatos fractus titulos tractat.

1 2 3
Quarta testatur. *sed* posthumus irrita

4
delet.

5 6
Hæredes statuo, vulgares substituendo.

7
Conditio instituit: *post* & *sunt* libera

8
jura.

Tit. 1. Qui testamenta facere possunt, &c. 2. De liberis & posthumis, &c. 3. De injusto, rupto & irrito facto testamento. 4. De his quæ in testamento delentur, &c. 5. De hæredibus instituendis, 6. De vulgari & pupillari substitutione, 7. De conditionibus institutionum, 8. De jure deliberandi.

IN

IN LIB. XXIX.

Posterior, de testamentis militum: Deinde de utriusque speciei effectibus. In calce, de codicillis agens, septem continetur rubricis:

1 2
Miles testator, *in quinta* acquirit & hæres.

3 4
Dein apperire *docet* : quis omittens Syl-
5
lanianum.

6 7
Si quis testari prohibet: jus codicis *addat*.

Tit. 1. De testamento militis 2. De adqurenda, vel omittenda hereditate, 3. Testamenta quemadmodum aperiantur, &c. 4. Si quis omissa causa testamenti, ab intestato vel alio modo possideat hæred. &c. 5. De Senatus-consulto Syllaniano, &c. 6. Si quis aliquem testari prohibuerit, &c. 7. De jure codicillorum.

Pars secunda, de legatis & fideicommißis, quorum succeßio singularis, (de universali suprà) tractat, ac in quinque distributa libros. Tres priores in genere de legatis loqui incipiunt.

IN LIB. XXX.

Hic autem, ut plurimum, de rebus, quæ relinquuntur, diſponit; & nominatur communiter in allegatione de legatis primo, ſecundum verſum:

Sextus dat primo legata *notanda* libello.

Tit. unic. de legatis & fideicommiſſis, 1.

IN LIB. XXXI.

Prout hic, de perſonis; tam teſtatorum, quam legatariorum, paſſim agit.

Septimus inde liber tractat legata ſecundo.

Tit. unic. de legatis, & fideicommiſſis, 2.

IN LIB. XXXII.

De idonea rerum & verborum deſignatione, ſub qua relinquuntur, hic loquitur.

Ter *quoque* legata *notat octavus liber ipſa.*

Tit. unic. de legatis & fideicommiſſis. 3.

IN LIB. XXXIII.

Hoc & ſequenti libro agitur de certis legatis, in quibus ſpecialia & propria quædam obti-

obtinent: ut præſens liber, quomodo res incorporeæ legentur, in ſpecie magis explicat per ſubjectos Titulos.

1 2
Annua *nona tenet* uſumfructum *quoque* legat.
3 4 5
Servitium. dos *hîc* legantur, & optio,
6
vinum.
7 8
Inſtructus fundus. *ſunt* & legata peculi.
9
Additur his legata *rubris* penus, *atque*
10
ſupellex.

Tit. 1. De annuis legatis. &c. 2. De uſu & uſufructu: &c. 3. De ſervitute legata. 4. De dote prælegata 5. De optione vel electione legata, 6. De tritico, vino, vel oleo legato. 7. De inſtructo fundo, vel inſtrumento legato. 8. De peculio legato. 9. De penu legata. 10. De ſupellectile legata.

IN LIBR. XXXIV.

Hoc libro uſque ad Tit. quintum pergit docere quid certis rerum legatarum nominibus contineatur; & quomodo legata relinquantur; ac deinceps qualiter amittantur.

1
Ac decima legas *parte* alimenta, *vel*
2
aurum.
3 4 5 6
Liberat, *at* adimit. dubiis. quæ nomine
pœnæ.
7 8
Norma Catonis *habet* pro non ſcriptis,
9
quibus auſert.

Tit. 1. De alimentis, vel cibariis legatis. 2. De auro, argento, mundo, &c. 3. De liberatione legata 4. De adimendis, vel transferendis legatis, &c. 5. De rebus dubiis, 6. De his, quæ pœnæ cauſa relinquantur. 7. De regula Catoniana. 8. De his quæ pro non ſcriptis habentur 9. De his, quæ ut indignis auferuntur.

IN LIB. XXXV.

Initium eſt partis tertiæ, qua de legatorum & fideicommiſſorum docemur acceſſoriis; & quidem hoc libro agit, de conditionibus legatorum, deque demonſtrationibus cauſis & modis.

1
Conditio *undecimâ monſtratur*. lex *quaque*
2
falcans.

3

Si cui plus fuerit legatum quam licitum sit.

Tit. 1. De conditionibus, & demonstrationibus, &c. 2. Ad legem Falcidiam. 3. Si cui plus quam per legem Falcidiam licuerit, legatum esse dicetur.

IN LIB. XXXVI.

Sicut legatis modum fecit lex Falcidia, ita fideicommissis Senatusc. Trebellianum & Pegasianum: cæteris Titulis agitur conjunctim de legatis.

1 2

Est Trebellius, *atque* dies cedit *duodenâ*.

3 4

Ut pro legatis caveat, legataque servet.

Tit. 1. Ad Senatusconsultum Trebellianum, 2. Quando dies legatorum, vel fideicommissorum cedat, 3. Ut legatorum, seu fideicommissorum servandorum causa caveatur, 4. Ut in possessione legatorum, vel fideicommissorum servandorum causa esse liceat.

PARS VI.

Atque ita quidem jure civili ex ultimis voluntatibus successiones debentur & petuntur. Cæterum jure prætorio eædem dantur ac petuntur, petitis ac datis bonorum possessionibus. De quibus deinceps.

IN LIB. XXXVII.

Bonorum autem poſſeſſiones, ex variis conceduntur cauſis, tum ex teſtamento, tum etiam ab inteſtato. Quod quindecim hiſce ſignificatur rubricis.

1

Tertia poſt decimam eſt poſſeſſio *parte bonorum.*

2

Si tabulæ extabunt. mutus bona poſſidet

3

inſans.

4

Præteritis contra tabulas poſſeſſio *cedit.*

5 6 7

Legatus præſtans, bona, dotem confero

8

ventri.

9 10

De conjungendis. edictum Carbo *notavit.*

11

Vult bona poſſeſſor tabulas *retinere* ſecundùm.

12 13

Quandò parens laxat, ex milite. jura

14

patroni.

Obſequium nati debent præſtare pa-

15

renti.

Tit.

Tit. 1. De bonorum possessionibus 2. Si tabulæ testamenti extabunt. 3. De bonorum possessione, furioso; infanti, &c. 4. De bonorum possessione contra tabulas, 5. De legatis præstandis, &c. 6. De collatione bonorum. 7. De dotis collatione. 8. De ventre in possessionem mittendo, &c. (*Nota titulorum transpositionem*) 9. De conjungendis cum emancipato liberis ejus. 10. De Carboniano edicto. 11. De bonorum possessionibus secundùm tabulas. 12. Si à parente quis manumissus sit. 13. De bonorum possessione ex testamento militis. 14. De jure patronatus. 15. De obsequiis parentibus & patronis præstandis.

IN LIB. XXXVIII.

Materiam in præcedenti, assumptam continuando, titulis hisce concluditur septendecim.

1 2
Libertorum *sunt* operæ. & bona *parte suprema.*

3 4 5
Urbi, libertos assignas, fraude patroni.
Si nullæ extabunt tabulæ, *datur* unde-
6
que liber.
7 8 9
Legitimus, cognatus, *adhuc* succedo, gra-
10
dusque.

11 12 13
Unde vir atque uxor, miles, non competit omni.
14 15 16
Lex dat, & ordo, suis *addatur* Ter-
17
tullianum.

Tit. 1. De operis libertorum. 2. De bonis libertorum. 3. De libertis universitatum. 4. De assignandis libertis. 5. Si quid in fraudem patroni factum sit. 6. Si tabulæ testamenti nullæ extabunt, undè liberi 7. Unde legitimi. 8. Unde cognati. 9. De successorio edicto. 10. De gradibus, &c. 11. Unde vir & uxor. 12. De veteranorum & militum successione. 13. Quibus non competit bonorum possessio. 14. Ut ex legibus, Senatusve consultis possessio detur. 15. Quis ordo in possessionibus servetur. 16. De suis, & legitimis hæredibus. 17. Ad Senatus-consultum Tertullianum, &c.

IN LIB. XXXIX.

Hic vulgò statuitur exordium Digesti Novi, & proponuntur partim, ea remedia seu cautiones Prætoris quibus futuris rerum damnis (De præteritis, suprà libro nono,) prævisum fuit; partim donationum simplicium & mortis causâ liberalitatibus deputatus.

1 2
Prima novum *dat* ópus *pars* infectum damnum.

3
Hinc arcetur aqua pluvialis. de Pu-
4
blicanis.

5 6
Donatis causâ mortis donatio *subsit.*

Tit. 1. De operis novi nuntiatione. 2. De damno infecto, &c. 3. De aqua, & aquæ pluviæ arcendæ. 3. De publicanis, &c. 5. De donationibus. 6. De mortis causâ donationibus & capionibus.

IN LIB. XL.

Hactenus donationes. Sequuntur libertates, quæ communiter etiam inter vivos, & in ultimis voluntatibus relinquuntur servis. Partes duæ. Prior ad libertatis acquisitionem, qua de judicia liberalia multifariam existunt. Altera ad causas liberales, quibus, vel conservatur, vel amittitur, pertinet.

1 2
Parte, manumissi *sunt* & vindicta, *secunda.*

3 4
Urbica mancipia. per testamenta relaxas.

Lege-

5
Legeque commiſſas libertates, & ad-
6
emptas.
7 8 9
Inde ſtatu liber. veniens, non liberat,
10
aurum.
11 12 13
Natali. cauſa. non proclamare licebit.
14 15 16
Ingenuus defunctus *erit.* colluſio tecta.

Tit. 1. De manumiſſionibus. 2. De manumiſſis vindicta. 3. De manumiſſionibus, quæ ſervis ad univerſitatem pertinentibus imponuntur. 4. De manumiſſis teſtamento. 5. De fideicommiſſariis libertatibus. 6. De ademptione libertatis. 7. De ſtatu liberis. 8. Qui ſine manumiſſione ad libertatem perveniunt. 9. Qui & à quibus manumiſſi liberi non fiunt, &c. 10. De jure aureorum annulorum. 11. De natalibus reſtituendis. 12. De liberali cauſa. 13. Quibus ad libertatem proclamare non licebit. 14. Si ingenuus eſſe dicetur. 15. Ne de ſtatu defunctorum poſt quinquennium quæratur. 16. De colluſione detegenda.

IN LIBR. XLI.

Poſt univerſales acquirendi modos, hic ſingulares, tam naturales, quàm civiles; tam

tam dominii, quàm possessionis, decem titulis congestis continentur.

1 2
Tertia pars querit, possessa, usuca-
3
pienda.
4 5 6
Solvit emens. hæres *tribuit.* donata.
7
relicta.
8 9 10
His pro legato. pro dote. suo, *super addas.*

Tit. 1. De adquirendo rerum dominio. 2. De adquirenda, vel amittenda possessione. 3. De usurpationibus & usucapionibus. 4. Pro emptore. 5. Pro hærede, vel pro possessore. 6. pro donato. 7. pro derelicto. 8. pro legato. 9. pro dote. 10. pro suo.

IN LIB. XLII.

Cùm per sententiam, secutâ missione & traditione, acquiratur quoque dominium, §. *fin. Inst. De officio judic.* optimo jure Res judicatæ, earumque executiones (vel, quod perinde est, debitoris confessio, bonorum cessio.) proximè præcedenti conjunguntur.

1 2 3
Judicat *& quarta*, confessus, cedit,
4
eatur.

5 6
Judex eſt auctor, *cum* privilegia credit.
7 8 9
Separo, curator, in fraudem facta reſolvo.

Tit. 1: De re judicata, &c. 2. De confeſſis. 3. De ceſſione bonorum. 4. Quibus ex cauſis in poſſeſſionem eatur, 5. De rebus authoritate judicis poſſidendis, &c. 6. De privilegiis creditorum. 7. De ſeparationibus. 8. De curatore bonis dando. 9. Quæ in fraudem creditorum facta ſunt, ut reſtituantur.

IN LIB. XLIII.

Superiùs de plena proprietatis cognitione: modò de poſſeſſionis ſummaria diſſerit: Et poſt actionum genera, interdicta, ad dominia & hominum negotia pertinentia, triginta tribus conglomerata rubricis complectitur.

1 2 3
Interdicta, bona, legataque *quinta notabit.*
4 5 6
Ne vis. de tabulis. ſacer & loca pu-
8
blicus, *hic ſunt.*
9 10 11 12
Poſt fruitur, reficit de fluminibus prior
13
æſtas.

14 15 16 17
Navigat. & ripa, de vi, sic possideatis.
18 19
Estque superficies. iter actus quoti-
20
diana.
21 22 23
Istis, de rivis, *addas*, de fonte cloacis.
24 25 26
Quod vi, clamve. remitto. precaria, cæ-
27
ditur arbor.
28 29 30
Glans. & liber homo salus exhibeatur.
31
utrubi.
32
Cum de migrando. *jungatur,*
33
Salvia dictum.

Tit. 1. De interdictis, &c. 2. Quorum bonorum. 3. Quod legatorum. 4. Ne vis fiat ei, qui in possessionem missus erit. 5. De tabulis exhibendis. 6. Ne quid in loco sacro fiat. 7. De locis, & itineribus publicis. 8. Ne quid in loco publico, vel itinere fiat. 9. De loco publico fruendo. 10. De via publica & si quid in ea factum esse dicatur. 11. De via publica, & itinere publico reficiendo. 12. De fluminibus, &c. 13. Ne quid in flumine publico fiat, quo aliter

aliter aqua fluat, atque uti priore æstate fluxit. 14. Ut in flumine publico navigare liceat. 15. De ripa munienda. 16. De vi, & de vi armatâ. 17. Uti possidetis. 18. De superficiebus. 19. De itinere, actuque privato. 20. De aqua quotidiana & æstiva. 21. De rivis. 22. De fonte. 23. De cloacis. 24. Quod vi, aut clam. 25. De remissionibus. 26. De precario. 27. De arboribus cædendis. 28. De glande legenda. 29. De homine libero exhibendo. 30. De liberis exhibendis, &c. 31. De utrubi. 32. De migrando. 33. De Salviano interdicto.

IN LIB. XLIV.

Hæc de actionibus, & interdictis: Exceptiones, quæ veluti reorum actiones, judicum quoque cognitionem requirunt, *l.* 1. *ff. De except.* succedunt. Titulus finalis, tam præcedentium, quam sequentium, communia & generalia, ad specierum cognitionem & facilem explicationem, necessaria, exponit.

Excipio [1] *sexta* res judicio. [2] tempora [3] scribens.

Sunt dolus. [4] *&* jurans. [5] lites. [6] *ac* actio [7] juncta.

Tit. 1. De exceptionibus, præscriptionibus & præjudiciis. 2. De exceptione rei judi-

judicatæ. 3. De diversis temporalibus præscriptionibus, &c. 4. De doli mali, & metus exceptione. 5. Quarum rerum actio non datur. 6. De litigiosis. 7. De obligationibus, & actionibus.

PARS VII.

Ea, quæ prius inchoata sunt omnia, sex formatis libris, perficit.

IN LIBR. XLV.

UNdè hic, examinatis juris gentium obligationibus, stipulationes, jure civili, ad eas confirmandas, introductæ, tractantur.

1 2 3
Septima, verba. duo. *tradit* servo stipulanti.

Tit. 1. De verborum obligationibus. 2. De duobus reis constituendis. 3. De stipulatione servorum.

IN LIBR. XLVI.

Modi varii, quibus obligatio quævis creatur, explicantur. Hos prætoriæ sequuntur stipulationes, Tituli tales:

1 2
Parte fidejussor *patet octava*, novo,
3
solvo.

Ac-

4 5 6 7 8
Acceptat. prætor. salvam. solvi. ratam haberi.

Tit. 1. De fidejussoribus, & mandatoribus. 2. De novationibus & delegationibus. 3. De solutionibus. 4. De acceptationibus. 5. De stipulationibus prætoriis. 6. Rem pupilli, vel adolescentis salvam fore. 7. Judicatum solvi. 8. Ratam rem haberi, & de ratihabitione.

Hactenus de obligationibus ex contractu. Duobus succedentibus (terribiles dicti, quod omnem severitatem, pœnarumque atrocitatem continent. §. 8. const. de consir. ff. ad Senat.) *de iis quæ ex delictis nascuntur agitur.*

IN LIBR. XLVII,

Delicta verò, aut sunt privata, qui ad privatorum injuriam, & vindictam pertinent, de quibus hic:

1 2 3
Delictum. furtum. tignum. *pars nona tenebit.*

4 5 6
Liber erit. caupo, si furta familia fecit.

7 8 9
Furtim cæsa. bona & rapti. *tum* incendo.

10
libellos.

Crimi-

11 12 13
Criminibus. violant. & concutiunt. &
14
abactor.

15 16 17
Dum prævaricor. *atque*; recepto. bal-
18
nea. frangis.

19 20
Expilat hæres. *quos* crimine ſtellio *fallit.*
21 22 23
Terminus. illicita collegia. *dat* popularis.

Tit. 1. De privatis delictis. 2. De furtis. 3. De tigno juncto. 4. Si is, qui teſtamento liber eſſe juſſus erit, &c. 5. Furti adverſus nautas, caupones, ſtabularios. 6. Si familia furtum feciſſe dicetur. 7. Arborum furtim cæſarum. 8. De vi bonorum raptorum, &c. 9. De incendio, ruina, naufragio, &c. 10. De injuriis, & famoſis libellis. 11. De extraordinariis criminibus. 12. De ſepulchro violato. 13. De concuſſionibus. 14. De abigeis. 15. De prævaricatione. 16. De receptatoribus. 17. De furibus, balneariis. 18. De effractoribus, & expilatoribus. 19. Expilatæ hæreditatis. 20. Stellionatus. 21. De termino moto. 22. De collegiis & corporibus. 23. De popularibus actionibus.

Aut publica, quæ ob id, quod ad Reip. exemplum & vindictam pertineant: publica quæstione inquiruntur & cognoscuntur.

1
Publica judicia, *decima sunt parte nota.*

2 3 4
Accusans. custos. *&* majestatis amator.

5 6 7
Punit adulterium. Vis publica. privaque

8
sica.

9 10 11
Pompea de falsis, lex Julia de repetundis.

12 13
Curior ac annona *fuit*. si sacra peculor.

14 15 16
Ambitus *admittit*. plagiaria. Turpilianum.

17 18
Sæpe requiro reos. *quos* quæstio. pœ-

19
naque *mulctant*.

20 21 22
Damnabo. mortem deportatis. *dabo*

23
passos.

24
His punitorum *conjungo* cadavera *tandem*.

Tit. 1. De publicis judiciis. 2. De accusatio-

ſationibus, &c. 3. De cuſtodia. &c. 4. Ad legem Juliam Majeſtatis. 5. Ad legem Juliam de adulteriis coërcendis. 6. Ad legem Juliam de vi publica. 7. Ad legem Juliam de vi privata. 8. Ad legem Corneliam de ſicariis, &c. 9. Ad legem Pompejam de parricidiis. 10. Ad legem Corneliam de falſis, &c. 11. Ad legem Juliam repetundarum. 12. Ad legem Juliam de annona. 13. Ad legem Juliam peculatus, & de ſacrilegiis, &c. 14. De lege Julia ambitus. 15. De lege Fabia, de plagiariis. 16, Ad Senatus-conſultum Turpillianum, &c. 17. De requirendis, &c. 18. De quæſtionibus. 19. De pœnis. 20. De bonis damnatorum. 21. De bonis eorum, qui ante ſententiam mortem ſibi conſciverunt, &c. 22. De interdictis, & relegatis, & deportatis. 23. De ſententiam paſſis & reſtitutis. 24. De cadaveribus punitorum.

IN LIBR. XLIX,

Et hæc quidem de civilibus & criminalibus primæ inſtantiæ judiciis: Quibus ne quis injuria obruatur, inventum eſt appellationis contra ſententias beneficium. Unde elegantiſſimus appellationum tractatus ſuum hic capit initium. Poſt illum jus Fiſci explicatur. Quatuor ultimis, quæ de re militari reliqua ſunt, traduntur.

Unde-

1 2
Vndecima appellat. quod non licet. & quis
3
& à quo.
4 5 6
Quando. ſuſcipiam. dimittam. nilque
7
novabo.
8 9 10 11
Reſcindit. cauſas. tutor. provincia,
12
cogit.
13 14
Mors interveniat. de fiſci jure re-
15
verſis.
16 17
Militat. in caſtris quærit bona de Ve-
18
teranis.

Tit. 2. De appellationibus & relationibus. 2. A quibus appellare non licet. 3. Quis à quo appelletur. 4. Quando appellandum ſit, & intra quæ tempora. 5. De appellationibus recipiendis, vel non. 6. De libellis dimiſſoriis, qui Apoſtoli dicuntur. 7. Nihil novari appellatione interpoſita. 8. Quæ ſententiæ ſine appellatione reſcindantur. 9. An per alium cauſæ appellationum reddi poſſunt. 10. Si tutor, vel curator, vel magiſtratus creatus appellaverit.

11. Eum,

11. Eum, qui appellaverit, in provincia defendi. 12. Apud eum, à quo appellatur, aliam causam agere compellendum. 13. Si pendente appellatione mors intervenerit. 14. De jure fisci. 15. De captivis, & de postliminio reversis, & redemptis ab hostibus. 16. De re militari. 17. De castrensi peculio. 18. De veteranorum privilegiis.

IN LIBR. L.

Hucusque de jure privato & publico propriè dicto, tam fiscali, quam militari, actum. Hic ultimus, res municipales, ad titulum usque duodecimum, disponit. Sequentibus indè, extraordinariæ cognitiones perficiuntur. Postremò, toto opere consummato, duo tituli generales, (erudito epilogo,) ad totum jus expositum spectantes, attexuntur, & Pandectas claudunt.

1 Municipales. *estque* 2 decurio, *parte suprema*.

3 Albis. 4 muneribus. 5 vaco. 6 jus immune *tenendo*.

7 Legatus. 8 civis. 9 decernit. 10 opus populare.

11 Nundina. 12 pollicita. varias *dat* 13 cognitiones.

14 15
Sunt Proxinetæ *cauti*. de censibus *aucti*.
16 17
Significata *subit* verborum. regula juris.

Tit. 1. Ad municipalem, & de incolis. 2. De Decurionibus, & filiis eorum. 3. De albo scribendo. 4. De muneribus & honoribus. 5. De vocatione, & excusatione munerum. 6. De jure immunitatis. 7. De legationibus. 8. De administratione rerum ad civitatem pertinentium. 9. De decretis ab ordine faciendis. De operibus publicis. 11. De nundinis, 12. De pollicitationibus. 13. De variis, & extraordinariis cognitionibus, & si judex litem suam fecisse dicetur. 14. De proxenetis. 15. De censibus. 16. De verborum significatione. 17. De regulis juris.

FINIS.

CODI-

CODICIS JUSTINIANI
RUBRICÆ
FERME OMNES,

Novem subjectis versibus comprehenduntur.

PRIMI LIBRI RUBRICÆ.

Pars prior *officia*, *leges* & *sacra* docebit.

Fficia, ¶ Tit. 26. De Officio præfecti orientis. 27. Officio præfect. præt. Afric. 28. Offic. præfect. urbi. 29. Offic. mag. mil. 30. Offic. quæstoris. 31. Offic. mag. Officiorum. 32. Offic. Comit. sacrar. largit. 33. Offic. Comit. rer. privatarum. 34. Offic. Comit. sacri palatii. 35. Offic. proconf. & leg. & Offic. Com. sac. patr. 36. Offic. Com. Orient. 37. Offic. præfect. August. 38. Offic. Vicarii, 39. Offic. prætor. 40. Off. Præs. prov. 43. Off. præfect. vigil. 45. Offic. civilium Jud. 46. Offi. milit. Jud. 48. Offic. divers. Jud. 50. Offic. ejus qui vicem alicujus Jud. vel præsi. obtinet, 57. Offic. Jurid. Alexand.

Leges, ¶ Tit. 14. De legibus & Constitutionibus Princip. 15. Mandat. princ. 16. Senatusconsult. 17. Veter. jure enclc. 18. Juris & facti ignor. &c. Novo Cod. compo. Just. Cod. confirm. Emend. Inst. *in principio.*

Sacra, ¶ Tit. 1 De summa trinit. & fid. Cath. 2. Sacrosanct. Eccles. 3. Episcopis & Clericis 4. Episc. audient. 6. Ne sanc. bap. ite. *His jungantur illi qui faciunt contra sacra: Vt est titulus.* 16, De Hæreticis, 7. Apostat. 8. Nemini sig. Sal. 9. Judæis cœlicolis. 10. Ne Christianum Mancip. 11. Paga. & sacrif. 12. His qui ad eccles. confug, *Si quos titulos & hic & in sequentibus omiserimus, illos pro arbitrio suo, sub quo volet verbo, quilibet collocabit.*

II. LIB. RUBRICÆ.

Transigo, *restituo*, *gero*, *postulo* parte secunda.

T*Ransigo*, ¶ Tit. 4. De Transactio. 3. Pactis. *Et quia talia fiunt quandoque mediantibus arbitris: ideo* Tit. 56. De receptis arb. 59. De Jurejur. propt. Calum.

Restituo. ¶ Tit. 22. De in Integrum restit. 23. filiofam. minor. 24. fidejuss. minor. 25. Si tutor vel Curator inter. 26 Si in com. ead. caus. in integ. restit. postul. 27. Si adver-

adversus rem Judic. 2 Si adversus vendit. 30. Si advers. donat. 31. Si adversus libert. 32. Si adversus Transact. 33. Si adversus solut. 34. Si adversus dotem, 35. Si adversus delictum, 36. Si adversus usucap. 37. Si adversus fiscum, 38, Si adversus credit. 39. Si minor ab hereditate se abstin. 40. Si ut omis. hered. 41. In quibus causis restit. 62. Qui & adversus quos. 43. Si minor se maj. dix. 44. Si sæpius in integ. restit. 45. His qui veniam ætat. impet. 46. Si major fact. 47. Ubi & apud quem in integ. restit. agend. sit, 48. Reputation. quæ fiunt. 49. Etiam per procuratorem caus. in integr. rest. 50. In integ. restit. postul. 51. Restit. mili. 52. Uxor milit. 13. Tempor. in integ. restit. 54. Quibus ex causis major.

Gero ¶ Tit. 19. De negotiis gestis. 13. Procurat. 20. His quæ vi metusve caus. gesta sunt. 21. Dolo. 1. Edendo. 2. In jus vocando.

Postulo ¶ Tit. 6. De Postulando. 7. Advocat. Divers. Judicior. 8. Advoc. divers. Judicum. 9. Advoc. fisci. 10. Errore Advocat. 11. ut quæ desunt Advocatis part. *Et quia postulare non possunt qui infames sunt, ideo tit.* 12. Ex quibus caus. Infam irrog.

III. LIB. RUBRICÆ.

Tertia *Ius dicens, quæritur, servit, petit, occat.*

IVs *dicens* ¶ Tit. 1. De Judiciis, 2. Sportul. & sumpt. in diver. jud. fac. 3. Pedan. Iudic. 4. Qui pro suo jurisd. jud. dare. 5. Ne quis in sua caus. jud. 6. Qui legit. pers. standi. in Iud. hab. 7. Ut nemo invitus agere. 8. Ordine Iudiciorum. 9. Litis contest. 10. Plus petit. 11. Dilationibus. 12. Feriis 13. Iurisdict. om. Iudic. 14. Quando Imper. inter pupil. 15. Ubi de crim. agi. oport. 16. Ubi de poss. agi. op. 17. Ubi fideicom. peti opor. 18. Ubi conven. qui certo loc. 19. Ubi in rem actio. 20. Ubi de hered. agatur. 21. Ubi de ratiociniis. 22. Ubi causa stat. agi debeat. 23. Ubi quis de curial. 24. Ubi Senatores vel Clariss. 25. In quibus caus. mil. fori præscrip. uti non poss. 26. Ubi caus. fisc. 27. Quando liceat unicuique sine judice vindicare.

Queritur. ¶ id est, conqueritur, tit. 28. de Innoffic. testam. 29. Inoffic. donat. 30. Inoffic. dotibus.

Servit. ¶ tit. 34. De servitut. & aqua 33. Usufruct. & habitatione, & ministerio servorum. 35. de L. Aquilia.

Petit. ¶ tit. 31. De petit. hæredit. 32. Rei vindicatione.

Occat.

Occat. ¶ id eſt, dividit. tit. 36. Familiæ erciſcundæ, id eſt, hereditatis dividundæ, 37. Communi dividundo, 38. Communia utr. jud. 39. Finium regund. 40. Conſort. ejuſdem litis.

IV. LIB. RUBRICÆ.

Actio, *Contractus*, *teſtes* quartâ referantur.

ACtio. ¶ tit. 10. De obligat. & actionibus, 11. Ut actio ab hered. & contra hered. incip. 12. Ne uxor. pro marito. 13. Ne filius pro patre, 14. An ſervus ex ſuo facto. 15. Quando fiſcus vel privat. 16. Hered. action. 17. Ex delict. defunct. 18. Conſtit. pecunia, 19. Rebus creditis & Iurejurando, 2. Si cert. petat. 3. Suffrag. 4. Prohibit. ſequeſt. pecun. 5. Condict. indebit. 6. Condict. ob cauſam, 7. Condict. ob turp. cauſam. 8. Condict. furtiva 9. Condict. ex lege, 24. Pignor. act. 25. Inſtit. & exercit. 26. Quod cum eo, qui in aliena poteſt. 27. Per quas perſon. nobis acquir. 28. Ad Senatuſc. Macedon. 29. Ad Senatuscon. Vellejan. 30. Non numer. pec. 31. Compenſat. 39. Heredit. vel act. vend. 58. Ædilit. action.

Contractus. ¶ tit. 23. De Commodato, 32. Uſuris, 33. Nautico fœnor. 34. depoſiti. 35. Mandat. 36. Si ſervus extero ſe emi.

37. Pro ſocio, 38. Contrahen. emp. & vend. 39. Hered. vel act. vend. 40. Quæ res vendi non poſſ. 41. Quæ res export. non deb. 42. Eunuchis, 43. Patribus qui filios diſtrax. 44. Reſcind. vend. 45. Quando liceat ab empt. diſcedere. 46. Si propter publicam penſit. 47. Sine cenſu vel reliq. 48. Periculo & com. rei vend. 55. Si ſervus export. ven. 56. Si mancip. ita veniat ne proſtit. 57. Si mancip. ita fuerit alien. ut manu. 59. Monopoliis. 60. Nundinis & mercat. 61. Vectigal. & com. 62. Nova vectig. inſtitui, non poſ. 63. Commer. & mercat. 64. Rerum permutat. 65. Locato cond. 66. Iure Emphyteutico.

Teſtes. ¶ Tit. 20. de Teſtibus, & aliis ſpeciebus probationum, *videlicet* Tit. 19. De probationibus 21. Fide inſtrum. *cui adhæret titulus* 22. Plus valere quod agitur.

V. LIB. RUBRICÆ.

Quinta dabit *nuptas tutelarumque* figuras.

NVptas. ¶ tit. 1. de Sponſalibus, 2. Si rector Provinciæ, vel ad eum pertinentes ſponſalitias dederunt arras 3. Donationibus ante nuptias, 4. Nuptiis, 5. Inceſtis & Inutilib. nupt. 6. Interdicto matrimon. inter pup. & tut. 7. Si quacumque præditus poteſt. 8. Si nuptiæ ex reſcr. pet. 9. Secundis nuptiis, 10. Si ſecundo nupſerit mulier. 11. Dotis promiſſ. 12. Iure dotium,

dotium, 13. Rei uxor. actione. 14. Pactis conventis tam super dote quam,&c. 15. Dote cauta non numer. 16. Donat. inter virum & uxor. 17. Repudiis 18. Solut. matrimon. 19. Si dos constant. matrim. sol. fuer. 20. Ne fidejuss. vel mand. dot. dent. 21. Rerum. amot. 22. Ne pro dote mulier bona quondam mariti. 23. Fundo dotali. 24. Divortio facto apud quem liberi morari vel educ. deb. 25. Alendis liberis, 26. Concubinis, 27. Liberis natural:

Tutelarum ¶ tit. 28. De testament. tut. 29. Confirm. tutor. 30. Legit. tutel. 31. Qui pet. tut. *Et breviter persequi quisque facile potest, & omnes fermè titulos huic verbo accommodare.*

VI. LIB. RUBRICÆ.

Sexta *libertos*, & *testamenta* notabo.

Libertos. ¶ Tit. 1. De servis fugitivis & libertis. 2. Furtis & servo corrup. 3. Operis libertor. 4. Bonis libertor. 5. Si in fraudem patroni à lib. alienat. fac. sit. 6. Obseq. patron. præstand. 7. Libert. & eorum liberis. 8. Iure aureorum annul.

Testamenta. ¶ tit. 21. De testam. militis, 22. Qui testam. fac. poss. 23. Testamentis 24. Hered. instit. 25. Instit. & rest. sub cond. fac. 26. Impub. & aliis substitut. 27. Necessar. servo hered. inst. 28. Liberis præterit. 26. Posthumis hered. instit. 30. Iure de-

liber. 31. Repudianda vel abſtinenda heredit. 32. Quemadmodum teſtamenta aperiant. 33. Edicto Divi Hadriani toll. 34. Si quis aliquem teſtari prohib. 35. His quibus ut indignis hered. aufer. 36. Codicillis, 37. Legatis. *Et quia in teſtamentis qnandoque ponuntur verba obſcura, ideò eſt ibi Titulus.* 38. de Verborum & Rerum ſignificat. tit. 39. Si omiſſa ſit cauſ. teſtam. *Iungi hic materia bonorum poſſeſſionum, aliique hujus libri Tituli poſſunt.*

VII. LIB. RUBRICÆ.

Hepta *manumittit, præſcribit, provocat haud ter.*

Hepta, id eſt, ſeptima.

M*Anumittit.* ¶ tit. 1 De vindicta libert. & apud conſilium manumiſſ. 2 Teſtam. manumiſſ. 3 Lege Furia Can. toll. 4. Fideicommiſſ. libert. 5 Deditit. libert. toll. 6 Latina libert. toll. 7 Communi ſervo manumiſſ. 8 Servo pig. dato. 9 Ser. Reip. manum. 10 His, qui à non dom. manu. 11 Qui manumit. non poſſ. 12 Qui non poſſ. ad lib. perv. 13. Pro quibus cauſ. ſer. pro præm. libert. ac. 14 Ingenuis manumiſſ. 15 Communia de manumiſſ. 16. Liberali cauſ. 17. Aſſert. toll. 18 Quibus ad libertat. proclam. non licet. 19. Ord. cognit.

20. Col-

20. Colluſ. deteg. 21. Ne de ſtatu deſunct. poſt quinquen.

Præſcribit ¶ tit. 22 De long. temp. præſ. 23 Peculio ejus qui libert. prom. 24 Senatuſcon. Claud. 25 Nudo jure Quirit. 26 Uſucap. pro emp. 27 Uſucap. pro donat. 28 Uſucap. pro dote 29 Uſucap. pro hered. 30. Communia de uſucap. 32 Uſucap. transform. 32 Acquir. & retinen. poſſ. 33 Præſcript. longi tempor. 34. In quibus cauſis ceſſat longi temporis præſcript. 36 Si adverſus credit. præſcript. 38 Ne rei dom. vel templ. 39 Præſcript. xxx. vel xl. annor. 48 Annali except. 41 Alluvion. & palud.

Provocat haud ter. ¶ tit. 70 Ne liceat in una eademque cauſa tertiò provocare. 62 Appellat. 63 Temporib. & reparat. appell. 64. Quando provocare non eſt neceſſe, 65 Quorum appell. non recip. 66 Si pendent. appell. mors intervenerit. 67 His qui per. met. Jud. non appel. *Et quia appellationes emittuntur à ſententiis, ideò præſupponendi ſunt Tituli de ipſis ſententiis loquentes: & ſunt hi:* tit. 42 De ſententia præfect. prætor. 43 Quomodo & quando Judex ſent. prof. debet. 44 Sentent. ex breviculo recitan. 45 Sententiis & Interlocutionibus om. Jud. 46 Sententia quæ ſine certa quant. prolata eſt. 47 Sententiis quæ pro eo quod intereſt proferunt. 48 Si à non compet. Jud. judicatum eſſe dicatur. 49 Pœna Jud. qui malè jud. 50 Sententiam reſcindi non

pos. 51 Fructib. & lit. expens. 52 Re judicata. 53 Executione rei Judic. 54 Usuris rei Judic. 55 Si plures una sentent. cond. sunt. 56 Quibus res Judicata non nocet. 57 Comminat. epist. 58 Si ex fallis instrum. vel testim. Jud. fit. *Pauci qui restant Tituli facilè applicari possunt.*

VIII. LIB, RUBRICÆ.

Pignorat octava, *interdicit*, *dat*, *stipulatur*.

PIgnorat ¶ tit. 24 De pignoribus & hypoth. 15 In quibus causis pignus tac. contrah. 16 Si aliena res pignori oblig. poss. 18 Qui potiores in pignor. hab. 19 His qui in priorum credit. locum succed. 20 Si antiq. creditor pignus vend. 21 Si communis res pignor. dat. sit. 22 De Praetor. pignore 23 Si in causa Jud. pignus cap. sit. 24 Si pignus pignori datum sit; 25 Partu pignor. & omni caus. 26 Remiss. 29 Etiam ob chirog. pecun. pig. pig. ten. 28 Distract. pig. 29 Debit. vend. pignor. imp. non poss. 30 Si vendito pig. ag. 31 Luit. pign. 32 Si unus ex pluribus hered. 33 Si pign. conven. num. sec. 34 Jure dom. Impetr. 35. Pactis pignorum. 36 Credit. evict. pig. non hab. *Et hujusmodi rubricæ concernunt jus, quod quis habet in rebus. Addamus per similitudinem rubricas* concer-

concernentes jus, quod in personis habemus, ut sunt: tit. 41 De Patria potestate. 48 Adoptionibus. 49 Emancip. liber 50 Ingrat. liber. 51 Postlim. revers. 52 Infantibus expos. 58 Infirm. pœn. cælibat. 59 Iure liberorum.

Interdicit ¶ tit. 1. De interdictis Quorum bonor. 3 Quorum legatorum 4 Unde vi 5 Si per vim vel alio modo. absentis perturb. sit poss. 6. Uti possid. 7. Tabulis exhib. 8 Liber. exhib. 9 Precario & Salviano interdict. 10. Ædificiis privat. 11 Novi operis nunciat. 12 Oper. publ. 13 Ratioci. oper. publ.

Dat. ¶ tit. 54 De donationibus, 55 Donationibus quæ sub modo. 56 Revocand. donat. 57 Donat. caus. mort.

Stipulatur ¶ tit. 38. de contrah. & committ. stipulat. 40 Duobus reis stipulandi & promitt. 41 Fidejussoribus & delegationibus. 43 Solutionibus & liberationibus. 45 Evictionibus, *Quod omissum est reduci potest ad aliquod supradictorum,*

IX. LIB. RUBRICÆ.

Ultima multiplici pars *crimina* lege flagellat.

N*Onus liber Codicis revera crimina varia punit, incipiens per rubricam.* 1. De his qui accusare non possunt.

ſunt. tit. 2. Accuſationibus & inſcript. 3. Exhiben. & introd. reis 4. Cuſtod. reorum. *Et qui ſequuntur.*

Alii verſus in novem hos Codicis libros.

Sacrat prima, ſecunda parat, Ius tertia dicit.
Contrahit & quarta. Nubere quinta docet.
Teſtatur ſexta. Libertos ſeptima ponit.
Pignorat octava. Crimina nona præmit.

FINIS.

TITULI ET LL. MEMORIALES.
ERNESTI COTHMANNI I. C.

Methodus Studii Juridici

IUra non poſſunt diſci commodiùs, quàm ſi primò levi ac ſimplici viâ, deinde diligentiſſimâ interpretatione ſingula tractentur. §. 2. *Inſt. De I. &* *I.* Simpliſſima via eſt, quæ ſequitur.

Pri-

Primus labor sit Institutionum : hæ enim sunt prima legum vestibula, §. 11. *De confir. Dig.* & totius legitimæ scientiæ prima elementa, §. 5. *proœm. Inst.* Sic autem rectè discuntur, si 1. summaria Titulorum ac Paragraphorum memoriæ infigantur. 2. obsoleta omittantur, 3. usus practicus ab interprete bono quæratur 4. terminorum & verborum significationes, itemque Regulæ juris annotentur. Bonus Institutista, Titulista & Regulista est bonus Iurista.

Secundus labor est Pandectarum, hicque præmittantur. 1. Paratitla Cujacii, quibus nihil elegantius umquam scripsit. 2. Tabellæ formentur generales & speciales : usus enim tabellarum non exiguus. 3. Summaria Titulorum notentur : is enim qui summam cujusque tituli scit, plus interdum quàm vel tricesimus Doctor didicit. Denique 4, ipsa Wesenbecii Paratitla studiosissimè evolvantur, legesque allegatæ investigentur. Ne labor hic in inutilibus & ab usu remotis, sed potiùs iis, quæ in praxi obtinent consistat, hi præcipuè Tituli legantur & intelligantur.

TITULI MEMORIALES.

Ex Pandects

LIbro, I. Tit. 1. De just. & jure. Tit 3. De Legib.

21. De off. ejus, cui mand. eſt juriſd.

Lib. II. T. 1. De juriſdictione.

4. De in jus vocando.

8. Qui ſatiſd. cog.

12. De feriis & dilationib.

13. De edendo.

14. De pactis.

15. De tranſact.

III. T. 3. De procurat.

4 Quod cujuſque univerſ. nom. &c.

IV. Tit 2 Quod metus cauſâ geſt. erit.

3. De dolo malo.

4. De minorib. 25. annis.

6 Ex quib. cauſ. majores, &c.

8. De receptis, qui arbitr. recep.

Lib. V. T. 1. De judiciis.

2. De inoff. teſtam.

3. De hered. petit.

VI. T. 1. De rei vindicat.

3. Si ager vectig. id eſt emphyt. pet.

Lib. VII. & VIII Tituli omnes legantur.

IX. T. 2. Ad L. Aquil.

X. T. 1. Finium regund.

2 Familiæ erciſc.

3. Communi divid.

XI. 5. De aleatorib.

6 Si menſor falſ. mod. dixerit.

Lib. XII. T. 1. De reb. cred.

2. De jurejurando.

6. De condict. indeb.

XIII. T. 5. De conſtituta pecun.

6. Commod. vel contrà.
7. De pignorat. act.
XIV. T. 1. De exercit. act.
3. De institoria act.
6. Ad S. C. Macedon.
XV. T. 4. Quod jussu.
XVI. T. 1. Ad S. C. Vellejan.
2. De compensat.
3. Depositi.
XVII. T. 1. Mandati.
2. Pro socio.
XVIII. T. 1. De contrah. empt.
5. De rescind. vendit.
6. De peric. & com. rei vend.
XIX. T. 2. Locati cond.
5. De præscript. verb. & in fact. act.
Lib. XX. Tit. de Pignorib. omnes legantur.
XXI. T. 1. De ædilit. edicto.
2. De evictionib.
XXII. T. 1. De usur. access. &c.
3. De probationib.
4. De fide instrum.
5. De testib.
6. De jur. & facti ignor.
XXIII. T. 3. De jure dotium.
4. De pactis dotal.
XXIV. T. 3. Soluto matrim.
Lib. XXVI. & XXVII. omnes & toti legantur.
XXVIII. T. 1. Qui testam. fac. poss.
Lib. XXIX. T. 2. De acq. hæred.

7. De

7. De jure codicil.
XXXIV. T. 8. Quæ pro non ſcript. hab.
9 Quæ ut indig. aufer.
XXXV. T. 1. De condit. & demonſt.
2. Ad L. Falcid.
XXXVII. T. 6. De collationib.
XXXVIII. T. 10. De gradib. & affin.
16. De ſuis & legit.
17. Ad S C. Tertyll.
XXXIX. Tit. 1. De novi oper. nunt.
2. De damno inf.
5. De donationib.
6. De mort. causâ donat.
XLI. T. 1. De acq. rer. dom.
2. De acq. vel omit. poſſ.
3. De uſurp. & uſucap.
XLII. totus legatur.
XLIII. T. 2. Quor. bonor.
16. De vi & vi arm.
17. Uti poſſidetis:
24. Quod vi aut clam.
Libri XLV. & XLVI. toti legantur.
Lib. XLVII. & XLVIII. Tit. plerique utiles.
XLIX. Tit. omnes de Appellationib.
14. De jure fiſci.
L. T. 1. Ad municipalem.
4. De munerib. & honorib.

LEGES MEMORIALES.

Ex Pandectis.

Lib. I. Tit. 1 De just. & jure L. Ut vim. 3
T. 3 De LL. l. De quib. 32.
9 De Senatorib. l. Senatoris 5
l. Fæminæ 8
18 De off. Præf. l. Illicitas 6 §. 1
l. Congruit. 13 in pr.
l. Observandum 19
II. T. 1 De jurisd. l. Imperium 3
4 De in jus voc. l. Plerique 18
8 Qui satisd. cog. l. Sciendum 15
11 Si quis cautionib. l. 2 §. 3 & 6
14 De pact. l. 2 3 & l. Iuris gent. 7
15 De transact. l. 1 & l. De his 6
III. 1 De his, qui not. inf. l. 1.
3 De procurat. l. 1. Ante litem. 16 cum seqq.
4 Quod cujusque univers. l. Sicut 7
5 De neg. gest. l. Ait Prætor. 3 in pr.
6 De calumniat. l. 1 in pr.
IV. 2 Quod metus caus. l. 1. 2. 5. 6. & l. Extat. 13
3 De dolo malo, l. 1 §. 1 l. Et eleganter. 7 in pr.
4 De minorib. l. 1 & l. Quod si minor. 42 §. 1
8 De recept. qui arbitr. l. 3 §. 1 l. 4 l. quam. 19 in pr. l. Diem proferre 27 §. 4

9 Nau-

9 Nautæ caup. l. 1 in pr. & §. 1

V. 1 De judic. l. 1 l. Lis nulla. 4 l. Ubi acceptum 30 l. Ad peremptorium 68 & seqq.

2 De inoff. testamen. l. 1. 2. 3. 4. & l. 15 in pr.

3 De hæred. pet. l. Regulariter 9 & l. Planè 38

VI. 1 De rei vind. l. Si in rem. 6 l. Officium 9 l. In rem 23 l. Fructus 33 cum 34. 35. 38. & l. Qui restituere 68

VII. 1 De l. Vsufr. legato 7 l. Sed si 11 & l. Arbores. 59.

9 Usufruct. quemad. cav. l. 1 in pr. & §. 3

VIII. 2 De servit. præd. urb l, 2. 3. 4. l. Pro socio, l. 1 l. 4 l. Omne æs 17 & l. Actione 65

XIII. 1 De contrah. empt. l. 1 § 2 l. In venditionib. 9 l. Rutilia Polla 69 l. Pacta conventa 72

2 De in diem addict. l. 1. 5 & 7

3 De lege commiss. 1. 4.

6 De peric. & com. rei vend. l. Si quis vina. 4 l. Si vendita 11

XIX. 1 De act. empti & vend. l Ex empto 11 l. Iulianus 13 § 8

2 Locati. cond. l Ex conducto 15 & Si merces 25

5 De præscr. verbis & in fact. act. l. Naturalis 5

XX, 1 De

XX. 1 De pignorib. & hyoth. l. Obligatione 6 l. Si is qui 11 § 1
2 In quib. cauſ. pig. tac. contrah. l. Eo jure 4
XXI. 1 De ædilitio ædicto, l. Præcipiunt 37 l. Bovem 43 in pr. l. Facta 60 & l. Sciendum eſt 63
XXII. 1 De uſuris &c. l. Mora 32
3 De probat. & præſumpt. l. Cùm de indebito 25
5 De teſtibus, l. 2 l. Teſtium 3
XII. De condict. indeb. l. 1 l. Nam hoc naturâ 14 l. 15 l. Si in area 33 l. Qui exceptionem 40 in pr. l. quod pupillus 41 l. Ex his omnib. 14
XIII. 1 De condict. furt. l. Si pro fure 7 & l. 8
4 De eo quod certo loco, l. Centum Capuæ 8 & l. 9
5 De pecunia conſtit. l. 1
6 Commodati, l. Si ut certo 5 § 2
7 De pignorat. act. l. Domo 21
XIV. 2 De l. Rodia de jactu, l. 2. l. Deprecario 9
6 Ad S. C. Macedon. l. 1 in pr. l. 3 §. 3.
XV. 1 De peculio, l. Peculium 39 & l. 40
4 Quod juſſu l. 1 in pr. & § 2
XVI. 2 Ad S.C. Vellejan. l. 1 & l. 2
2 De compenſat. l. 1. 2. 3. & 4
3 Depoſiti, l. Licet 17 l. Bona fides 31 l. Nerva 32.
Man-

XVII. 1 Mandati, l. Diligenter 5. in Pr. & § 1 4 l. Inter servitutes 15 cum l. Eos qui 40
VIII. 3 De servit. præd. just. l. 1 l. Viæ 8 & l. Divus 16
IX. 2 Ad L. Aquil. l. 2. 4. l. Item Mela 11 l. Si putator 31 & l. Ita vulneratus 51
X. 1 Fin. regund. l. Scriptione 8 § 1 & l. fin.
2 Fam. ercisc. l. Quæ pater 50
XI. 3 De servo corrupto, l. 1 in pr. & § fin. & l. 5
5 De aleatorib. l. 1 in pr. & l. 2
6 Si mensor falf. mod. dix. l. 1
7 De relig. & sumptæ. fun. l. Minimè 35 l. Cum in diversis 44 cum l. seqq.
XII. 1 De reb. cred. l. 2. 3. l. 2. 1. l. Vinum 22 l. Creditor 35 l. Civitas 27 l. Lecta 40
2 De jurejur. l. 3 in pr. l. 7. 8. l. Nam postèaquam 9 in pr. & § 1 l. Sed si possessori 11 in pr. l. 12 l. Admonendi 31 & l. Manifestæ 38
3 De in litem jur. l. In actionib. 5
5. De condict. ob turp. caus. l. 1 l. 3 & l. Ubi numerus 12
6 De juris & facti ignor. l. Regula 2
XXIII. 1 De sponsalib. l. 1 & l. Oratio 16
2 De ritu nuptiar. l. 1 l. Si patre cogente 22 & l. Palam. 43

3 De jure dot. l. Profectitia 5 in pr. cum l. ſeq.

XXIV. 1 De donat. inter vir. & ux. l. Q. Mucius 51

3 Soluto matrim. &c. l. Fructns 7

XXV. 1 De impenſis in res dot. fact. l. 1 & l. Impenſæ 14

3 De agnoſc. & alendis lib. l. Necare 4 & l. Si quis à liberis 5

4 De inſpicien. ventre, l. 1 in pr.

XXVI. 1 De tutelis, l. Muto 6

2 De teſtam. tutela, l. 1

2 De teſtam. tutela, l. 1

4 De legit. tutorib. l. 1

7 De adminſt. tutor l. tutor. qui repertorium 7

8 De authorit. tut. l. Pupillus 5 & l. Obligari 9

XXVIII. 1 Qui teſtam. fac. poſſ. l. & l. Hæredes palam 21

2 De liberis & poſth. l. In ſuis hæredib. 11

7 De condit. inſtitut. l. Filius 15

XXIX. 1 De teſtamen. militis. l. Divus Trajanus 24 l. L. Titius 40. in pr.

7 De jure codicill. l. Ab inteſtato 16

XXX. 1 De legat. & fideicom. 1 l. Cum ſervus 39 l. Domus 58 cum l. ſeq. & l. Si quis legaverit 72

XXXI. De legat. & fideicom. 2. l. Ut. hæredib. 50 l. Cùm pater 77. l. Titia 87

De

XXXII. De leg. & fideicom. 3 l. Fideicommissa 11 & l. Uxori 33
XXXIV. 1 De aliment. vel cibar. leg. l. 1 & l. Mela 14
5. De reb. dubiis, l. Qui duos. 9
XXXV. 1 De condit. & demonst. l. Cùm avus 102
2 Ad L. Falcid. l. Pretia 63
XXXVIII. 10 De gradib. l. Iuris-consultus 10
XXXIX. 1 De oper. novi nunciat. l. De pupillo 5; l. Prætor ait 20
2 De damno inf. l. Si finita 15
6 De mortis caus. donat. l. Senatus 35 § 1 & 4
XLI. 1 De acquir. rer. dom. l. Traditio 20 l. Nunquam 31 l. Bonæ fidei 48
2 De acq. vel amit. poss. l. Possideri 3 l. Naturaliter 12 l. Quod meo 18 in pr. l. Exitus 35
3 De usurpat. & usucap. l. 1 l. Usucapio 3 l. Usucapionem 9 l. Sine possessione 25 l. Præscriptio 45
XLII. 1 De re judic. l. Si quis ab alio 13 l. A Divo Pio 15 l. Quicum l. seq. l. Quidam consulebant 57 & l. Sæpè 63
3 De cessione bonor. l. Qui bonis 6
8 Quæ in fraudem credit. l. 1 & l. Pupillus 24
XLIII. 16 De vi & vi arm. l. 1. l. Qui possessionem 17

XLVI.

LEGES DESPERATÆ VEXATÆQUE.

Damnatur mater (a) *damnatur* Lectaque, (b) Frater, (c)
Damnatur Gallus, (d) *damnatur* Filius (e) ejus; (f)

(a) l. 19 D. De inoff. testam.
(b) l. 40 D. De reb. creditis.
(c) l. 38 D, De condict. indebiti.

(d) l. 29 De liberis & posth.
(e) l. 28 D. tit.
(f) l. 41 De rebus cred.

DE CODICE.

Lib. 1. Tit. 2 De Sacrosf. Ecclesf. l. Iubemus 14 Auth. Hoc jus, Auth. Multo magis & Auth. Quibuscumque.

3 De Episc. & cler. l. Si quis non dicam 4 l. Conventicula 15 l. Si quemquam 31

4 De Episcop. audientia, l. Nemo 3

5 De hæret. l. 2 & l. Humanum 9

9 De Iudæis, l. Iudæi 8 & l. Nullus 14

12 De his, qui ad Eccles. confug. l. Denuntiatus 5 cum l. seq.

14 De legib. l. digna 4 & l. Humanum 8

19 De præcib. Imp. offer. l. Quoties, 2

II. 1 De edendo l. Qui accusare 4

3 De pactis, l. Si pascenda 8 l. Pactum quod dotali 15 l. Si quis in conscribendo 22 & l. fin.

4 De transactionib. l. Interpositas 13 l. Transigere 18 l. Sub prætextu 19 l. Non minorem 20

6 De postulando, l. Si quis 5 l. Quisquis 6

7 De advocatis divers. judic. l. Advocati. 14

13 De procuratorib. l. 1. & l. Exigendi 12.

63 De

20 De collationibus l. Ut liberis 17
22 Qui teſtam. facere poſſ. l. Si is qui 2 l. Senium 3 l. Hac conſultiſſima 8
32 De teſtamentis l. Omnium 19 l. Hac conſultiſſima 21
26 De impuberum & aliis ſubſtit. l. Humanitatis 9
28 De liberis præt. vel exhæred. Auth. Non licet, Auth. Ex cauſſa.
30 De jure deliber. l. 1 l. Si avia 6 & l. fin.
33 De edicto D. Hadr. tollen. l. fin.
57 De legitimis hæred. Auth. Ceſſante, Auth. Poſt fratres. cum ſeq.
58 Communia de ſucceſſ. Auth. Omnes peregrini.
59 De bonis maternis l. 1 & l. Conſtituonis 2
60 De bonis quæ liberis, &c. l. fin.
VII. 14 De ingenuis manumiſ. l. Diffamari 5
32 De acq. & retin. poſſ. l. Improba 7 & l. Vitia 11
37 De quadriennii præſcript. l. Benè à Zenone 3
39 De præſcript. 30 vel 40 ann. l. 1 l. Sicut 3 l. Omnes 4 & l. Cùm notiſſimi 7
43 Quomodo & quando jud. ſent. proferre deb. l. Conſentaneum 8 cum Auth. qui ſemel.

45 De ſent. & interlocut. om. jud. l. Cum Papinianus 14 cum Auth ſeq.

47 De ſent. quæ pro eo quod intereſt prof. l. unica.

49 De pœna jud. qui malè jud. Auth. Novo jure.

92 De appellat. l. Eos qui 6 l. Præcipimus 32 & l. fin.

63 De temporib. appellat. Auth. Ei qui, l. 2 & l. Per hanc 4

64 Quando provoc. non eſt nec. l. Venale 56

65 Quor. appellat. non recip. l. 1 l. Ab executione 5

72 De bonis auct. jud. poſſid. l. Cùm proponas 9 cum Auth. Et qui jurat.

VIII. 1 De interdict. l. Incerti juris 3

4 Unde vi l. Si de poſſeſſione 4 l. Si quando 9 l. Si quis in tantam 7

10 De ædif. privatis, l. An in totum 3 l. Singularum 8 cum l. ſeq.

12 De operib. publ. l. Præſcriptio 6 l. Ad partus 7 l. Ne ſplendidiſſimæ 11 & l. fin.

14 De pignorib. & hypoth. l. Hoc ſi debitor. 14 cum Auth. ſeq.

17 Quæ res pig. oblig. poſſ. Auth. Agricultores & l. fin.

18 Qui pot. in pig. hab. Auth. Item poſſeſſor & l. Aſſiduis 12

21 Si com. res pignori data ſit. l. unica.

F I N I S.

D. NI-

D. NICOLAI EVERHARDI,

Præsidis Mechliniensis.

NOMENCLATURA LEGUM·

Quibus præcipua Juris Civilis capita continentur, ad Adrianum filium.

ORDO STUDII JURIS CIVILIS

D. Nicolai Everardi, Amsterodami, ad D. Michaëlem Gillis, CÆS. MAIEST. *Secretarium.*

EX DIGESTO VETERI.

DE Legibus & Senatuſcon. l. De quibus.
De officio Præſidis. l. Illicitas. §. veritas, & l. Obſervandum.
De judiciis. l. Hæres abſens, cum quatuor ſequentibus.
De inoffic. teſt. l. Poſthumus : & l. Papinianus.
De petitione hæred. l. Item veniunt : l. Utrum.
De rei vindicatione. l. Officium. l. In rem actio competit. & l. Is qui deſtinavit. l. Fructus. & l. Et ex diverſo. l. Si ager. l. Qui reſtituere.
Ad legem Aquiliam. l. Item Mela : l. Ita vulneratus : & l. Stichum aut Pamphilum.
Si certum petatur. l. Quod te. l. Vinum. l. Civitas. l. Cum fundus.
De jurejuran. l. Ait Prætor: & l. Admonendi. Duæ ſunt leges nomine, Ait Prætor.
De in litem jurando. l. In actionibus.
De condict. ob cauſam. l. Dedi. Titulus inſcribitur, De condict. cauſa data.
De condic. indeb. l. prima : l. Si non fortem : l. Cùm is : & l. Julianus.

De condic. furtiva l. Si pro fure.
De condict. tritic. l. In hac.
De eo quod certo loco. l. Is qui certo loco,
De pignor. act. l. Si convenerit : Duæ quoque sunt Leges in hoc titulo, quæ incipiunt, Si convenerit.
De compensat. l. Verum.
De contrahend. empt. l. In venditionibus.
De peric. & commod. rei vend. l. Si vendita insula.
De act. empti & vend. l. Julianus.
De probation. l. Quoties. l. Cum de indebito.
De ritu nuptiarum. l. Palam.

EX DIGESTO INFORTATO.

DE legatis primò l. Cum servus. l. Si servus plurimum. l. Si dominus.
De legatis secundò. l. Cum pater, præcedit. l. Cum prior. l. Titia. & l. Quæ fideicommissa moriens. Est autem lex Titia cum testamento. /& l. Titia Sejo tesseram, utra sit, per te cogita.
De legatis tertiò, l. Fideicommissa. l. Si quis in principio testamenti.
De alimentis legatis. l. prima.

EX DIGESTE NOVO.

DE damno infecto. l. Si finita.
De re judic. l. Si quis ab alio. l. Quod jussit, l. à divo Pio. l. Quidam consulebant. l. Sæpe constitutum.
De confessis: l. Certum.
De solutionibus: l. Qui sibi: l. Qui hominem.
De public. judic. l. prim. & secund.
De accusation. l. Libellorum.
De pœnis: l. Respiciendum: l. Capitalium.

EX CODICE.

DE Sacros. Eccles. l. Jubemus 2. cui adde. c. 1. c. 2. de rebus ecclesiæ non alienandis, in 6. Auth. Ingressi Auth. Hoc jus porrectum: Auth. Multo magis. Juncta Auth. Quibuscunque.
De his qui ad Ecclesiam confug. l. Præsenti.
De legibus l. Non dubium.
De præcib. Imperatori offeren. l. Quoties.
De pactis. l. pactum 3. l. Traditionib. l. Si quis in conscribendo l. de quæstione.

De poſtulando. l. Si qui advocatorum.
De procur. l. 1. & l. Exigendi.
De judiciis. l. Properandum, l. Sancimus. l. Apertiſſimi.
De litiſconſt. l. unic. cum Auth. Offeratur.
Ubi de crimine agi oportet. l. 1 & 2 cum Auth. Qua in provincia.
Ubi in rem act. l. 1. & final.
Ex delictis defunctorum. l. unica.
De probationibus. l. Jubemus. l. Sciant cuncti. fin.
De fide inſtrum. Auth. Apud eloquentiſſimum.
Per quas perſonas nobis acquir. l. prima.
Ad S. C. Vellejanum, l. Si mulier 2. & Auth. Si qua mulier.
Depoſiti l. 4.
De non numer. pec. l. Generaliter. l. in contractibus.
De uſuris. l. Acceptam: & l. Eos qui.
Mandati. l. Per diverſas: & l. ab Anaſtaſio.
De reſcind. vendit. l. 2.
De rebus alienis non alienan. l. 2. & l. Sancimus.
De jure dotium l. Ubi adhuc.
De rei uxo. act. l. unica.
De adminiſtratione tut. vel curat. l. Tutores. cum l. finali.
De ſervis fugit. Auth. Sed novo jure.
Qui teſtamentum facere poſſunt. l. Senium.
De jure deliber. l. Scimus.
Quomodo & quando judex. l. conſentaneum:

neum : cum Auth. Qui ſemel.
De ſententiis & interloc. omnium judicum. l. Cum Papinianus. Auth. Et conſequenter.
De ſentent. quæ pro eo quod intereſt profer. l. unica.
De appellation. l. Eos. l. Præcimus.
De temporibus appell. Auth. Ei qui & l. Per hanc.
Quando provoc. non eſt neceſſ. l. Venales.
Quorum appel. non recip. l. obſervare :
De bon. auct. judic. poſſid. l. Cum proponas : cum Auth. Et qui jurat.
Unde vi. l. Si quis in tantam.
Quæ res pig. obl. poſſ. l. fin.
Qui potiores in pignor. hab. Auth. Item poſſeſſor. l. Aſſiduis.
Etiam ob chyrograph. pecun. pignus teneri. poſſe. l. unica.
Qui accuſare non poſſunt. l. prima & final. & penult.
De pœnis l. Qui ſententiam. & l. Sancimus

Summa 143.

ORDO STUDENDI JURI CIVILI

D. NICOLAI EVERARDI,

Amſterodami J. V. Doctoris, Ingolſtadii Jus Civile profitentis,

ad Magnificum virum

D. MICHAELEM GILLIS,

CÆS. MAIEST. *Secretarium.*

Anno à Chriſto nato 1534.

HOs titulos velim perdiſcas, qui maximè ſunt in hominum uſu. Et cum his titulis Digeſtorum accommoda ſemper titulos Inſtitutionum & Codicis. Et pro illuſtratione materiæ, adde Summam Azonis, quod ſi per aliquot menſes effeceris, non dubito, quin facile magnam facultatem Juris conſequeris.

A

DE Actionibus.
Ad legem Aquiliam.
De aqua pluvia arcenda.
De appellationibus, omnes Tituli.
De acquirendo rerum dominio, usque ad Tit. de interdictis.

C

Commodati.
Communi dividundo.
Condictione ob causam.
Condictione indebiti.
Si certum petatur.

D

Depositi.
De dolo malo.
De damno infecto.
Donationum omnes tituli.

E

De edendo.
Ex quibus causis majores XXV. annis in integrum restituantur.
De exercitoria actione.
De exceptionibus seu præscriptionibus & omnes tituli sequentes usque ad titulum
De extraordinariis criminibus.

F

Familiæ herciscundæ.
Ad legem Falcidiam.

I

De justitia & jure.

De jurisdictione omnium judicum.
De judiciis.
De inofficioso testamento.
De jurejurando.
De institoria actione.
Quod jussu.
De juris & facti ignorantia.
De jure dotium.

L

De legibus.
Locati.

M

Mandati.
De eo quod metus causa gestum erit.
De minoribus.
Ad S. C. Macedonianum.

N

De negotiis gestis.

O

De officio ejus, cui mandata est jurisdictio.
De operis novi nunciatione.

P

De pactis.
De procuratoribus.
De petitione hereditatis.
De periculo & commodo rei venditæ.
De præscriptis verbis.
De pignoribus, omnes tituli.
De probationibus.
De pactis dotalibus.
De pœnis.

R

De receptis arbitris.
De rei vendicatione.
De regulis juris.

S

Pro ſocio.
De ſuis & legitimis heredibus.
De ſervitutibus omnes tituli.
Soluto matrimonio.

T

De tranſactionibus.
De teſtibus.
De tutelis omnes tituli.
Ad S. C. Tertullianum.

V

De uſufructu, omnes tituli.
Quod vi aut clam.
De verborum ſignificatione.

Summa 143.

DECRETI CANONES.

Si numeres cauto ter mille *capitula* lector.
Atque decem nonies, *Decretum* continet in ſe.

Cauſa Decreti.

Sub magni longa Decreti parte ſecunda,

Sex & triginta Caufas reperire licebit.

Quæſtiones cauſarum.

Quæſtio centuplex, & ſeptuageſima duplex.
Eſt in cauſarum tractatu ritè notanda.

Tituli Decretalium & Clementinarum.

Centum rubricas octogintaque volumen
Gregorii Noni poſuit, quinas, ſuperaddens.
Ac ſeptuaginta ſeptem numerat tibi ſextus.
Ex Clemente duas, quinquagintaque notabis.

VERSUS MEMORIALES.

ADOPTIO.

Arrogo, qui ſuus eſt, & habet meus eſſe neceſſe:
Patris adopto ſuum, ſed patris deſinit eſſe.

Confeſſio.

Major, ſponte, ſciens, dominus, pars, lis, ſed & in ſe.

Con-

Confessus, certum, compos, pro judice, jure.
Damnatur, nisi lex, favor, aut natura repugnent.
Wes. in ff. de confess. n. 6.

Dominium.

Quicquid plantatur, seritur vel ædificatur.
Omne solo cedit, radices si tamen egit.

Donatio.

Quinque modis perdo, mihi quæ donata fuêre.
Inferosi damnum graviter donantis in ære.
Si per me sit huic atrox injuria facta:
Quando suæ vitæ crudeliter insidiabor.
Ingratum factum dic me, si fregero pactum.

Emphyteusis.

Si perit res tota, liberabitur emphyteuta.
Si verò pro parte, nulla liberabitur arte.

Exheredatio filii.

Bis septem ex causis exheres filius esto,
Si patrem feriat, vel maledicat ei.
Carcere detrusum si negligat aut furiosum.
Criminis accuset, vel paret insidias.
Si dederit damnum grave, si nec ab hoste redemit.

Teſtarive vetet, ſe ſocietque malis.
Si mimos ſequitur, vicietque cubile paternum:
Non orthodoxus, filia ſi meretrix.

Weſenb. in ff. de lib. & poſth. num. 4.

Fidejuſſio.

Caſibus in denis mulier ſpondendo tenetur:
Pro libertate, & pro dote, renunciet, & ſi
Decipiat, precium capiat, caveatque ſecundò.
Debenti ſi ſuccedit, ſi debita cœpit,
Sin minor eſt credens, ſi commoda propria geſſit.

Juramentum Calumniæ.

Illud juretur, quod lis ſibi iuſta videtur,
Etſi quæretur, verum non inficietur.
Nil promittetur, quò falſa probatio detur,
Ut lis tradetur, dilatio nulla petetur.

Legitima.

Quatuor aut infra natis dant jura trientem.
Semiſſem verò dant natis quinque vel ultra.
Arbitrium ſequitur ſubſtantia cætera patris.

Libellus.

Quis, quid, coram quo, quo jure petatur, & à quo,
Rectè compositus quisque libellus habet.
Wes. in ff. de edend. n. 7.

Matrimonium.

Error, conditio, votum, cognatio, crimen
Cultus disparitas, vis, ordo, ligamen, honestas,
Si sis affinis, forte coire nequibis.
Hæc facienda vetant connubia, facta retractant.

Item.

Nata, soror, neptis, matertera, fratris & uxor,
Et patrui conjux, mater, privigna, noverca,
Uxorisque soror, privigni nata, nurusque,
Atque soror patris conjungi lege vetantur.

Plus petitio.

Quatuor ecce modos, queis plus petiisse solemus,
Plus petitur causâ re, tempore atque loco.
Plus petitur causâ, quando disjuncta petuntur

Sim-

Simpliciter, ſpecies certave pro genere.
Re tum plus petitur, cùm pars eſt debita fundi,
Vel ſummæ, in ſolidum ſed tamen actor agit.
Ante ſtatuta vocans ſolvendis tempora nummis.
Lege paciſcentûm, tempore plus petiit.
Promiſſum hîc vel ibi, purè ſi fortè petatur.
Hîc, tum quiſquis agit, plus petit ille loco.

Lud. Mainus de Action. lib. 4. c. 2.

S. C. *Tertullianum & Orphitianum.*

Matri ſuccedit natus per Orphitianum.
Econtra mater nato per Tertyllianum.

Succeſſio ab inteſtato.

Res inteſtati accipit gradus inferiorum.
Qui ſi defuerint, ſubit hinc gradus anteriorum.
Cum patre ſuccedunt fratres ab utroque parentes,
Nec tamen hos comitatur avus patre deficiente.

Fra-

Fratres ex uno fratres removent ab utroque.
Post fratres sobolemque suam quo quemque priorem
Dixeris esse gradu, de jure scias potiorem.

Præscriptio. Usucapio.

Non usucapies, nisi sint tibi talia quinque.
Justa fides, justus titulus, res non vitiosa,
Ut res tradatur, & tempus continuetur.

FINIS.

TITU-

TITULORUM
SEU
RUBRICARUM,
Ut vulgò nuncupantur,
INDEX
Absolutissimus, in quo numerus prior litteris subjectus librum, sequens verò seu posterior Titulum indicat.

CANON.

Inſt.	Inſtitutiones.
ff.	Digeſta,
C.	Codex.
N.	Novellæ, vulgò Authenticæ; numerus ſequens conſtitutionem demonſtrat.
F.	Feudorum uſus.
D.	Decretales.
6. D.	Sextus Decretalium.
Cl.	Clementinæ.

Abi-

A

Ad-

An

C

Capel-

Colla-

Commu-

quam post constitutionem prodesse, &c. N. 54.
Constitutio, quæ per dignitates & Episcopale munus filios liberat potestate patria. N. 81
Constitutio sex habet capitula. 1. Ut cum de appellationibus, & retractationibus & relationibus judicum cognoscit, secundum illas leges controversiæ decidant, &c. &c. 2. Si altera litigantium pars renunciet se allegationibus contentam fore, altera vero differat, quasi non contenta: judex dato unius & item alterius, &c. 3. mensis dilationem, &c. 3. Quæ caussæ ingratitudinis rationabiliter filiis obiici possint à parentibus. 4. Quæ rursum caussæ, ingratitudinis rationabiliter possint parentibus obiici à filiis 5. Ut lugentes, & qui genere illis proximi sunt, nulla de caussa intra nonum diem prehendantur, vocenturque in jus. 6. De constitutæ pecuniæ obligatione & sponsionibus, si quis ita pecuniam constituat aut spondeat: *Satis tibi facio: aut satis tibi fiet à me, & hoc & illo: aut satis tibi fiet à me, aut hoc, aut, illo.* N. 115.
Consuetudine. D. 1. 4. 6. D. 1. 4.
Consuetudine recti feudi. F. 2. 33.
Consulibus. N. 105.
Consulibus, & non spargendis ab his pecu-

D

De-

Dome-

E

Eo,

Fidei-

His,

Latina

L

Locati

M

nium quæratur. ff.4.15. C.7.21
Ne fidejussores vel mandatores dotium dentur. C. 5. 20
Ne filius pro patre, vel pater pro filio emancipato, vel libertus patrono conveniatur. C. 4. 13
Ne fiscus rem', quam vendidit, evincat. C. 10. 5
Ne fiscus vel Respublica procurationem alicui patrocinii causa illicite præstet. C. 2. 17
Negotiatores ne militent. C. 12. 35
Negotiorum gestorum. ff 3.5.C.2.18
Ne in medio litis fiant sacræ formæ, aut sacræ jussones, sed secundum generales leges caussæ decidantur, Et ut præsens constitutio ante personarum in judicio confirmationem inferatur actis judiciariis. N. 113
Ne Iudæi, Samaritani, & Hæretici, per caussam religionis & cultus sui curiali fortuna liberentur: sed cum curialibus muneribus subdantur, privilegiis eorum non perfruantur. Item ut iidem possint contra orthodoxos, qui curiali fortunæ subditi sunt, testimonium dicere: ut & qui præclarè pro orthodoxa repub. testimonium perhibeant. N. 45
Ne libertini de cætero jure aureorum annulorum & restitutione natalium opus habeant. Item ut dotalium instru-
mento-

mentorum confectio in libertinabus ipso etiam facto legitimas reddat nuptias, & suos patri filios. Si fortè ea ancilla sit, ut & ipsa dotis confectione libera existat, & nuptiæ legitimæ, & ex ea progeniti filii patri sui sint. N. 78

Ne liceat in una eademque causa tertio provocare, vel post duas sententias judicum, quas definitio præfectorum roboraverit, eas retractare. C. 7. 70

Ne liceat potentioribus patrocinium litigantibus præstare, vel actiones in se transferre. C. 2. 13

Nemini licere signum Salvatoris Christi humi vel in silice, vel in marmore sculpere aut pingere. C. 1. 8

Ne mulieres, quæ nuptias iterant, electionem habeant, in quem filiorum donationem ante nuptias conferant. deque aliis capitulis, N. 2

Ne operæ à collatoribus exigantur. C. 13. 24

Ne personæ, vel rei, vel auri alterius pro altero oppignerationes fiant, Sed ob oppignerationem læso ejus quadruplum restituatur. Item ne pro eo, qui vel percussit, vel alioqui damnum irrogavit, alius percutiatur, aut qualitercumque damnum sentiat. Et ne donatio à privato in Imperatorem facta indigeat actorum publicorum confe-

confectione. N. 52

Ne prælati vices ſuas, vel Eccleſias ſub annuo cenſu concedant. D. 5. 4

Ne pro dote mulieri bona mariti addicantur. C. 5. 22

Neque virum quod ex dote eſt, neque mulierem ex ſponſalitia largitate lucrum proprium habere, ſed ſervare dominium ſuis filiis, vel ſi ad ſecundas nuptias non veniant, uſu ſolo in lucro conſiſtente. &c. N. 98

Ne quid in flumine publico in ve ripa ejus fiat, quo aliter aqua fluat, atque priore æſtate fluxit. ff. 43. 12

Ne quid in loco ſacro fiat. ff. 43. 6

Ne quid in loco vel itinere publico fiat. ff. 43. 8

Ne quid oneri publico imponat. C. 11. 4

Ne quis cogatur bonis cedere. N. 135

Ne quis eum, qui in jus vocabitur, vi eximat. ff. 2. 7

Ne quis in ſua cauſa judicet, vel ſibi jus dicat. C. 3. 5

Ne quis liber invitus actum Reipublicæ gerere cogatur. C. 11. 36

Ne quis mutuum dans agricolæ, terram ejus teneat, item quam magnas uſuras creditores ab agricolis debeant percipere. N. 32

Ne quis oratorium citra ſcientiam Epiſcopi ædificet, & ut prius definiat, quæ ad curam & inſtitutionem oratorii ædi-

ædificandi neceſſaria futura ſint. Et ne Epiſcopi abſint à ſuis eccleſiis, ac de alienatione immobilium rerum eccleſiaſticarum. N. 67

proprietatis jure teneant, sed conservent dominium filiis suis: vel si ad secundas nuptias non veniant, in lucro solum usumfructum obtinentes. Et ut qui divortio matrimonium dirimunt si dotem aut ante nuptias donationem lucrentur, similiter & ipsi dominium filiis conservent: persona quæ usumfructum habet, cogenda filios alere. Si verò bona gratia solvant matrimonium, & videantur quædam occasione damni dati detenta esse: ut hac arte perempta, eæ, quæ detinentur, reserventur filiis. N. 98

Ne vis fiat ei, qui in possessionem missus erit. ff. 43. 4

Ne uxor pro marito, vel maritus pro uxore, vel mater pro filio conveniant. C. 4. 12

Nihil innovari appellatione pendente. ff. 49. 7

Nili aggeribus non rumpendis. C. 9. 38

Non alienandis, aut permutandis rebus ecclesiasticis immobilibus, aut in specialem hypothecam dandis creditoribus, sed ut sufficiant generales hypothecæ. N. 7

Non eligendis secundo nubentes mulieres. N. 2

Non licere habitatoribus Metrocomiæ loca sua ad extraneum transferre. C. 11. 55

Non

O

Offi-

P

Pu-

Qui-

tur. C. 7. 11

Qui matrimonium accuſare poſſunt, vel contra illud teſtificari. D. 4. 18

Qui militare poſſunt, vel non, & de ſervis ad militiæ dignitatem adſpirantibus, & ut nemo duplici militia, vel dignitate & militia ſimul utatur. C. 12. 34

Qui morbo ſe excuſant. C. 5. 67. 10. 50

Qui non poſſunt ad libertatem pervenire. C. 7. 12

Qui numero liberorum ſe excuſant. C. 5. 66

Qui numero tutelarum ſe excuſant. C. 5. 69

Qui petant tutor. vel curatores. C. 5. 31

Qui petant tutores vel curatores, & ubi petantur. ff. 26. 6

Qui potiores in pignore habeantur. C. 8. 18

Qui potiores in pignore, hypothecave habeantur: & de his, qui in priorum creditorum locum ſuccedunt. ff. 20.

Qui pro ſua juriſdictione judices dare, darive poſſunt. C. 3. 4

Quis à quo appelletur. ff. 49. 3

Quis dicatur dux, marchio, comes, capitaneus, vel valvaſor. F. 2. 10

Qui ſatiſdare cogantur, vel jurato promittant, vel promiſſioni ſuæ committantur. ff. 2. 8.

Qui ſine manumiſſione ad libertatem perveniunt. ff. 40. 8

Qui

Raptis

R

S

Sena-

Ventre

Usu-

cipales debitores mox illi ſolvendo non exſtentibus, ſecundo loco mandatores etiam, aut conſtitutæ pecuniæ reos, aut fidejuſſores. N. 4

Ut cum de appellationibus cognoſcitur. N, 115

Ut de cætero commutationes eccleſiaſticarum rerum non fictæ fiant ad piiſſimum Imperatorem, & hoc modo ad alias perſonas legitimas tranſeant res, ſed hæc tantummodo fiant ad Imperialem domum, & ut liceat perpetuas emphyteuſes agi ab oratoriis in oratoria, decreto videlicet interpoſito, excepta ab hac majore eccleſia, ne tamen in privatam perſonam tranſeat emphyteuſis. N. 55

Ut defuncti ſeu funera eorum, &c. N. 60

Ut deliberandi jus etiam ad impuberes tranſmittatur. N. 138

Ut determinatus ſit numerus clericorum ſanctiſſ. majoris eccleſiæ, neque non cæterarum ſanctiſſ. eccleſiarum hujus auguſtiſſ. urbis. N. 3

Ut differentes judices. &c. N. 86

Ut dignitatum ordo ſervetur. C. 12. 8

Ut divinæ juſſiones ſubſcriptionem habeant. N. 114

Ut donatio propter nuptias ſpecialis contractus ſit, & de aliis capitulis: N. 119

bent, &c. N. 72

Uti armorum uſus inſcio principe interdictus ſit. C. 11 46

Ut illuſtres in pecuniariis omni modo per procuratores cauſſas agant: cùm vero de injuria criminaliter agitur, duntaxat ſecundum privilegium ipſis ad hoc conceſſum. Clariſſimis autem tam per ſe, quam per procuratores liceat pecuniarias cauſſas agere.

Ut Imperatoris nomen in inſtrumentis & actis publicis præponatur, & ut tempora, quæ Latinis deſignantur literis, manifeſtius ſcribantur. N. 47

Ut immobilia antenuptialis donationis, &c. N. 61

Ut in flumine publico navigare liceat. ff 43. 13

Ut in poſſeſſione legatorum vel fideicommiſſorum ſervandorum cauſa eſſe liceat. ff. 36. 4

Ut in poſſeſſionem legatorum vel fideicommiſſorum ſervandorum cauſa mittatur, & quando ſatiſdari debeat. C. 6. 53

Ut in privatis domibus ſacra myſteria non fiant. N. 57

Ut intra certum tempus criminalis quæſtio terminetur. C 9. 44

Uti poſſidetis. ff. 43. 16. C. 8. 6

Ut judices non expectent ſacras juſſiones. N. 125

Ut

Vt nemo ad suum patrocinium suscipiat rusticanos, vel vicarios eorum. C. 11. 53

Vt nemo invitus agere vel accusare cogatur. C. 3. 7

Vt nemo privatus titulos prædiis suis vel aliis imponat, vel vela regalia suspendat. C. 2. 15

Vt neque miles, neque fœderatus. N. 116

Vt non fiant pignorationes pro aliis personis, N. 52

Vt non luxurientur contra naturam. N. 77

Vt novæ constitutiones post alios duos menses, quàm insinuatæ fuerint, obtineant. Item parcit his, qui subtilitatem constitutionum in testamentis non observant, relinquendo quadrantem, & hæredis nomen aut non inscribendo, aut non nuncupando. N. 66

Vt nullam de cætero licentiam dux cohibendis violentiis præpositus habeat ad utranque Phrygiam accedendi, aut quosdam sibi conjunctos eò dirigendi, ut aliquos comprehendant. Sed neque earum provinciarum incolæ ad eos, qui tales magistratus in Lycaonia & item Lydia gerunt, decurrant apudque ipsos contra aliquos querelam instituant: cum civiles magistratus abundè sufficiant ad hujusmodi emergentes casus persequendos. N. 145

Vt nulli judicum liceat habere loci servatorem. N. 134

episcopis omnino corroborari, fieri verò debent à præsidibus. N. 86
Vt primæ & secundæ dotis exactione instante, nempe viro ad secundas digresso nuptias, prior uxor, aut ex priore matrimonio suscepti liberi præferantur. Vtque si uxor, aut is, qui dotem pro ea conscripsit, in dotem conscripta tradere voluerit, & maritus ea suscipere differat, soluto matrimonio nihilominus ab eo per ipsum conscripta exigatur donatio ante nuptias, Et ne donationem ante nuptias præstet, qui quo minus dotem acciperet, in caussa non fuit. N. 91
Vt quæ desunt advocatis partium, judex suppleat. C. 2. 10
Vt qui contra naturam luxuriantur, & per Deum adjurant, item blasphemias in Deum ingerunt, afficiantur supplicio. N. 77
Vt qui provincialem hominem extra territorium suum in jus producit, cautionem præbeat, quod nisi litem obtineat, præstaturus sit, quantum judex eum, qui calumnia tentatus est, accipere statuerit. Item ut qui libellum suscipit, ad deliberandum, an judicio disceptare velit, aut datum tolerare judicem, viginti dierum spacium habeat. Præterea quod qui post juratoriam cautionem in judicio non comparet, omnem litis impensam debeat actori persolvere, & deinceps caussam dicere

obnoxios, aut etiam ipſi illis obnoxiæ ſint, quamvis jusjurandum non præſtent, quod nuptias iteraturæ non ſint. N. 94

Vt ſi plures filii non ſint quàm quatuor legitima portio cenſeatur triens, ſi ultra quatuor, ſemis. Et ut naturales liberi, nulla exiſtente prole legitima, unâ cum matre ab inteſtato ſextantem accipiant. Et ut collatio tam ex teſtamento, quam ab inteſtato competat, niſi expreſſis verbis teſtator id prohibeat. Et de diviſione bonorum in liberos facta à parentibus. & de eo, qui proprium chirographum inficiatur, deque aliis capitulis. N. 18

Vt ſponſalitia largitas ſpecialis ſit contractus. N. 119

Vulgari ſubſtitutione. Inſt. 2. 15

Vulgari & pupillari ſubſtitutione. ff. 28. 6

Vxoribus militum, & eorum, qui Reipublicæ cauſa abſunt. C. 2. 51

FINIS.

LVGDVNI BATAVORVM,
Excudebat *Wilhelmi Chriſtiani Boxij*.
cIↃ IↃ. CLVIII.

